

UiT Norges arktiske universitet

HSL

«Dem ikke *know* at det er en prinsesse»: En casestudie av et norsk/engelsk tospråklig barn

Kan den eksoskeletale modellen analysere kodeveksling i barnespråk?

Helene Ruud Jensberg

Masteroppgave i Nordisk NOR-3982 juni 2020

Abstrakt

I denne masteroppgaven tester jeg en eksoskeletal modell med element fra distribuert morfologi mot kodeveksling i DP, VP og CP. Modellen har tidligere blitt testet på kodeveksling i DP og VP, og den har stort sett blitt testet på voksne arvespråkbrukere gjennom CANS (amerikanordisk talespråkkorpus). I denne casestudien skal jeg teste modellen på barnespråk. Datamaterialet som ligger til grunn for dette prosjektet er et delkorpus av et større barnespråkkorpus som består av opptak av ett norsk/engelsk tospråklig barn.

Problemstillingen for dette prosjektet er: Kan den eksoskeletale modellen analysere kodeveksling i barnespråk? Ettersom jeg både skal teste modellen opp mot domener som er testet tidligere og et nytt domene, har jeg valgt å dele opp problemstillingen i to hypoteser:

- (I) Det eksoskeletale modellen kan analysere eksempler på kodeveksling i DP og VP fra et barnespråkkorpus.
- (II) Det eksoskeletale modellen kan analysere eksempler på kodeveksling i CP fra et barnespråkkorpus

Den første hypotesen bekreftes, og jeg finner de samme tendensene og mønstrene her som det er funnet tidligere hos voksne arvespråkbrukere. Den andre hypotesen kan ikke bekreftes. Det er flere eksempler fra datamaterialet der kun en subjunksjon fra norsk brukes i engelske strukturer. I diskusjonen foreslår jeg forskjellige analyser av dette, men ettersom disse løsningene ikke er en del av modellen slik den fremstilles her, må hypotese II avkreftes.

Tusen takk til Kristine. Du åpnet øynene mine for lingvistikk gjennom engasjerende forelesninger og muligheten til å jobbe med Hedda-korpuset i MiMS-prosjektet. Nå har du hjulpet meg gjennom både bacheloroppgaven og masteroppgaven, og du har formet store deler av studietiden min i Tromsø. Tilbakemeldingene har vært uvurderlige i arbeidet med masteren, og jeg setter pris på at du er tydelig og tålmodig. Takk!

Takk til Peter som har orket å høre på mine foredrag om eksoskeletale modeller og barnespråkstilegnelse.

Takk til mamma som har hjulpet meg med korrekturlesing og støttet meg gjennom studieløpet.

Takk til Heidi som tok seg tid til å lese gjennom oppgaven og gi meg selvtillit til å levere den inn.

Takk til Eili Fransisca som hjalp meg å holde hodet kaldt når panikken kom over meg.

Takk til Svend Thorleif som selv under en stressende tid har tatt seg tid til å spørre hvordan det går.

Takk til Elisabeth for at du er den du er.

Takk til Jan Tore for at du alltid har hatt trua på meg og det jeg holder på med.

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Teori.....	3
2.1	Generativ grammatikk og minimalismeprogrammet.....	3
2.2	Flerspråklighet.....	6
2.3	Kodeveksling og tverrspråklig påvirkning.....	8
2.4	En eksoskeletal modell.....	11
3	Metode.....	23
3.1	Hedda.....	23
3.2	Datamaterialet.....	23
3.3	Utfordringer med datamaterialet.....	24
4	Resultat.....	26
4.1	Generelt.....	26
4.2	Norsk utputt.....	27
4.3	Engelsk utputt.....	27
4.4	Blandet utputt.....	30
4.5	Oppsummering av resultater.....	33
5	Diskusjon.....	35
5.1	DP.....	36
5.2	VP.....	41
5.3	CP.....	44
5.4	Oppsummering.....	48
6	Konklusjon.....	51
	Kilder.....	53

1 Innledning

For et par år siden fikk jeg spørsmål om jeg var interessert i å transkribere i Hedda-korpuset, et flerspråklig barnekorpus basert på lydopptak fra et norsk/engelsk tospråklig barn. Det ble tidlig klart for meg at dette materialet skulle være med videre i utdanninga mi, og jeg skrev bacheloroppgaven basert på dette korpuset. Korpuset var med på å øke min interesse for språk og særlig barns språkevne. I løpet av studiet har jeg også studert forskjellige varianter av flerspråklighet, blant annet bidialektisme. Den flerspråklige hjernen er fasinerende og fremdeles ikke ferdig utforsket.

De siste årene har arvespråkbrukere fått mer oppmerksomhet innen feltet flerspråklighet. Tradisjonelt har voksne arvespråkbrukere og ungdom fått stor plass, og Montrul, Aalberse & Hulk (2018) argumenterer for å rette oppmerksomheten mot barnespråk for å få et helhetlig bilde av arvespråkbrukerne. Ettersom det er vanskelig å gjennomføre longitudinelle studier av arvespråkbrukere, er studier av barn med et eller flere arvespråk ideelle for å gi et mer fullstendig bilde av arvespråkbrukerne. Den teoretiske modellen jeg skal teste i dette prosjektet, har så langt blitt testet på voksne arvespråkbrukere. I mitt masterprosjekt skal jeg teste modellen mot språket hos et tospråklig barn gjennom å bruke et delkorpus basert på Hedda-korpuset.

Modellen jeg skal teste er en eksoskeletal modell som baserer seg på element fra distribuert morfologi. I bunnen av modellen ligger også et generativt perspektiv og prinsipper fra minimalismeprogrammet. Modellen er så langt testet ut på kodeveksling innen to domener; determinativfrasen (DP) og verbfrasen (VP). I dette prosjektet skal jeg teste ut modellen på de samme domenene, men jeg skal også se hvordan modellen fungerer i møte med kodevekslinger høyere i den syntaktiske strukturen, nemlig setningsnivået (CP).

Problemstillinga for dette prosjektet er: Kan den eksoskeletale modellen analysere kodeveksling i barnespråk? Ettersom jeg både skal teste modellen opp mot domener som er testet tidligere og et nytt domene, har jeg valgt å dele opp problemstillinga i to hypoteser:

- (I) Den eksoskeletale modellen kan analysere eksempler på kodeveksling i DP og VP fra et barnespråkskorpus.
- (II) Den eksoskeletale modellen kan analysere eksempler på kodeveksling i CP fra et barnespråkskorpus

Oppgaven er bygd opp av en teoridel, metodedel, presentasjon av resultater og en diskusjonsdel. I teoridelen gjør jeg rede for det teoretiske bakteppet og sentrale begreper som flerspråklig, kodeveksling og tverrspråklig påvirkning. I denne delen av oppgaven presenteres også den eksoskeletale modellen. I metodedelen går jeg kort gjennom bakgrunn for datamaterialet og hvilke valg jeg har gjort i utvelgelsen og sorteringa av materialet som ligger til grunn for oppgaven. Jeg har valgt å ha en egen del der jeg presenterer resultater, og sier der noe generelt om hva som finnes av kodeveksling i datamaterialet før jeg diskuterer dette opp mot den eksoskeletale modellen i diskusjonskapittelet.

2 Teori

Mitt masterprosjekt er teoretisk forankret innen generativ grammatikk og minimalismeprogrammet, og datamaterialet består av et flerspråklig barnespråkskorpus med data fra et norsk/engelsk tospråklig barn. I denne delen av oppgaven skal jeg gjøre rede for hva generativ grammatikk og minimalismeprogrammet er (2.1). I 2.2 skal jeg diskutere flerspråklighet, og beskrive de formene for flerspråklighet som er relevante for dette prosjektet. I 2.3 skal jeg se på hvordan kodeveksling og tverrspråklig påvirkning (*cross-linguistic influence*) har blitt forklart innen flerspråklighetsfeltet tidligere, og hvordan det blir forklart i dag. I denne delen skal jeg også gå inn på noen teorier om kodeveksling. I 2.4 beskriver jeg den eksoskeletale modellen, som er den aktuelle teoretiske modellen jeg skal bruke for å analysere datamaterialet i dette prosjektet. Avslutningsvis kommer jeg til hypotesene jeg skal teste i dette prosjektet, og hva man utfra den eksoskeletale modellen vil forvente å finne i datamaterialet.

2.1 Generativ grammatikk og minimalismeprogrammet

Hva er språk? Dette er et spørsmål som har interessert mennesker i flere tusen år. Det finnes mange svar på spørsmålet, og nye svar fører til nye spørsmål. Lingvistikk er forskningsfeltet som tar for seg språk. Innen forskningsfeltet finnes det videre flere retninger som alle tar for seg språk, men fra forskjellige perspektiv. Hårstad, Lohndal & Mæhlum (2017) har delt lingvistikk inn i to hovedretninger: formell lingvistikk og sosiokulturell lingvistikk. En forenklet måte å forklare skillet på, er at sosiokulturell lingvistikk i stor grad ser på språk fra et sosialt og kulturelt perspektiv, mens den formelle lingvistikken ser på språket i seg selv og da særlig på strukturen i språket. I dette masterprosjektet skal jeg analysere produsert språk og teste en teoretisk modell, noe som plasserer oppgaven innen det Hårstad mfl. (2017) kaller formell lingvistikk. Selv om prosjektet befinner seg innenfor formell lingvistikk, er det viktig å ha med seg at språk omgis av en sosial kontekst, og at den sosiale konteksten naturligvis påvirker datamaterialet. Dette er særlig viktig å ha med seg når man undersøker flerspråklighet, der selve utgangspunktet er at det finnes to eller flere språk i språkbrukerens sosiale omgivelser.

Formell lingvistikk har rot i det naturvitenskapelige forskningsområdet, som igjen påvirker metode og forskningstradisjon. Tradisjonelt har formell lingvistikk vært knyttet til mye teori og lite empiri. Beskrive, sammenligne og definere språk er sentrale områder innen formell lingvistikk, og dette gjelder særlig for retninga som kalles generativ grammatikk.

Hvordan oppstod generativ grammatikk? På 1960-tallet var behaviorismen en av de ledende retningene innen psykologi. En sentral idé innen behaviorismen var at stimuli og respons var grunnlaget for all læring, også for språkinnlæring. En sentral forsker bak denne teorien, B. F. Skinner, ga ut boka *Verbal Behavior* i 1957, der han beskrev hvordan barn lærte seg språk gjennom stimuli og respons. Enkelt forklart var ideen at når barnet sier det riktige ordet får barnet belønning, men når barnet sier feil ord, blir det straffet. Dette er ikke nødvendigvis tradisjonell belønning og straff, heller konsekvenser av å snakke riktig eller feil. Lærer barnet seg å si «kjeks» har barnet mulighet til å få kjeks (belønning). Hvis barnet ikke lærer seg å si kjeks, vil barnet heller ikke få kjeks (straff). To år etter utgivelsen skrev Noam Chomsky en anmeldelse av boka (Chomsky, 1959). Her gikk han gjennom teorien Skinner presenterte, og illustrerte at teorien umulig kunne stemme (Hårstad mfl., 2017:80). Man kan oppsummerer argumentene med det som senere ble kalt *poverty of stimuli*.

Hva består Chomskys argumenter av? For det første er språk for komplekst til å kunne forklares som «imitasjon». Barnet hører kun en liten del av alle mulige setninger og fraser i oppveksten. Likevel lærer barnet å sette sammen nye fraser og setninger fra tidlig alder. For det andre gjør barn feil, men ikke hvilke som helst feil. Barn gjør systematiske feil, og «feilene» tilsvarer som regel noe som er mulig i andre språks grammatikk. Barn gjør altså ikke feil som universelt er ugrammatiske. Et tredje motargument er at barn går gjennom de samme utviklingsstegene i tilegnelsen, uavhengig av hvilket språk de tilegner seg, og konteksten og kulturen barna vokser opp i. Kontekst og kultur påvirker hvordan foreldrene interagerer med barna, og man kunne tenke seg at dette ville gi forskjellige utfall for språktilegnelsen. Hadde Skinner hatt rett, ville man altså ikke ha sett så store likheter i barnespråkstilegnelse som man gjør. Det ville trolig vært store forskjeller på tvers av de individuelle barna og på tvers av språk og kultur. Det at barn går gjennom de samme utviklingsstegene i tilegnelsesprosessen ligner på annen biologisk betinget adferd, som når barn lærer seg å gå. Konklusjonen Chomsky trekker er at det må være noe biologisk medfødt som gjør at mennesket tilegner seg språk som det gjør. Dette må være noe vi mennesker har, som dyr ikke har.

Hva er da denne medfødte evnen? Chomsky kaller dette den universelle grammatikken (UG). Det er en abstrakt grammatikk som gjør det mulig for oss å tilegne oss språk (Åfarli & Eide, 2003:17). UG består av prinsipp og parameter. Prinsipp er element alle språk har, mens parameter er de forskjellige «innstillingene» hvert enkelt språk består av, og som til syvende og sist skiller språkene fra hverandre (Faarlund, 2005:138). Ettersom barn har en medfødt

språkevne, trenger de ikke å aktivt lære seg alle reglene i språket gjennom å lytte til de voksne. De har allerede en innebygd mekanisme som gjør dette for dem og trenger kun tilstrekkelig språklig innputt (språket rundt oss) for å bestemme hvilke parameter som gjelder for det spesifikke språket de tilegner seg. Dette gjør at den komplekse morsmålstilegnelsen kan foregå i det tempoet det gjør.

Da generativ grammatikk startet som en egen retning innen språkvitenskapen, var «målet» å finne ut hvordan UG kunne se ut, altså hadde den et mål om å beskrive språket. På 1980-tallet ble man interessert i å forklare hvorfor språket så ut som det gjorde, og man gikk over til å skulle forklare språket. Dette skiftet åpnet for det Chomsky kalte minimalismeprogrammet (MP) (Hårstad mfl., 2017:88-89). Med generativ grammatikk hadde man fått et verktøy man kunne bruke for å beskrive grammatikk, og prinsipp og parameter som viste hvordan UG kunne se ut. Dette var stort sett basert på teori og lite til ingen empiri. Spørsmålet som dukket opp på 80-tallet, var hvordan dette systemet så ut i hodet på språkbrukeren (Platzack, 2011:52). Man begynte i større grad å se på hvordan språket faktisk ble brukt, og empiri fikk dermed større plass.

Grunntanken i MP er å lage en modell som kan forklare alle språklige varieteter. En slik modell skal bestå av så få regler som mulig ettersom man ser for seg at alle språk bygger på de samme universelle prinsippene og ikke er mer kompliserte enn nødvendig. MP handler om hvordan setninger struktureres fra start til realiseringspunkt (*spell-out*). Frasen er ifølge MP, den grunnleggende syntaktiske enheten og bygger opp større fraser og/eller setninger (Platzack, 2011:53). Det man ser for seg er at man har et mentalt leksikon, der alle morfem er lagret. Deretter setter man disse sammen, to og to, og bygger fraser, som videre blir ledd, som igjen blir setninger. Dette skaper en binær og hierarkisk struktur som ofte er illustrert i en trestruktur. Modellen man ser for seg i MP består av regler og prinsipper som igjen henger sammen med prinsipp- og parameter-teori fra generativ grammatikk. MP og generativ grammatikk er naturligvis mer omfattende enn det jeg har beskrevet her, og ettersom jeg skal presentere flere teorier som er knyttet til disse, har jeg valgt å presentere mer spesifikke elementer når jeg kommer til de aktuelle teoriene.

Innen generativ grammatikk har man tradisjonelt jobbet rundt ideen om den ideelle enspråklige språkbrukeren. De siste årene har flerspråklighet som forskningsfelt fått større plass innen lingvistikk, og da også innenfor generativ grammatikk og MP. En konsekvens av dette er at det har kommet flere forklaringsmodeller som forsøker å analysere flerspråklige fenomener som tverrspråklig påvirkning og kodeveksling. Et sentralt mål er å utvikle en

modell som kan forklare språket hos både enspråklige og flerspråklige. Før jeg går inn på noen slike modeller, skal jeg definere begrepet flerspråklighet.

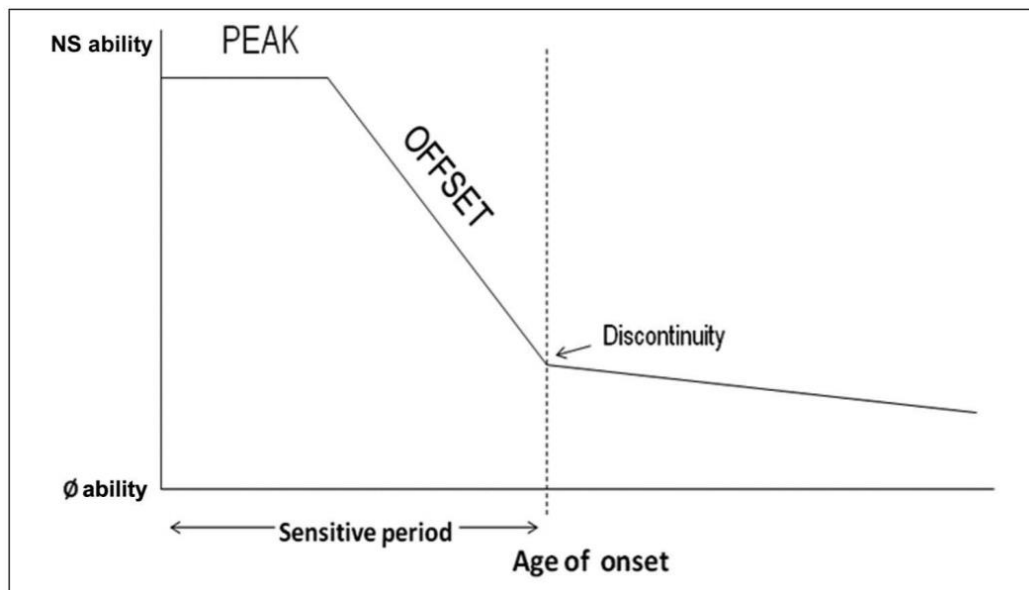
2.2 Flerspråklighet

Det finnes forskjellige måter å bruke begrepet flerspråklighet på. I en vid definisjon er en flerspråklig person noen som kan to eller flere språk. Dette vil blant annet gjelde de aller fleste nordmenn. Et flerspråklig samfunn er etter en slik definisjon et samfunn der to eller flere språk brukes om hverandre i samme samfunn. Under begrepet *flerspråklighet* finnes det begrep som forteller hvilken form for flerspråklighet det er snakk om. I dette prosjektet er simultan flerspråklighet og arvespråk sentrale begrep.

Simultan flerspråklighet er et begrep som er knyttet til barnespråkstilegnelse. Vi definerer en språkbruker som simultant flerspråklig når han eller hun har blitt introdusert til språket fra helt tidlig i tilegnelsesprosessen, ofte fra barnet er født. Barnet har altså tilegnet seg to eller flere morsmål samtidig (De Houwer, 2009). Akkurat hvor tidlig barnet må introduseres for språkene for å defineres som simultant flerspråklig er det noe uenighet om, men det blir i dag ofte skilt mellom de som introduseres for to språk før og etter tre/fireårsalderen. Barn som introduseres for nye språk etter de er tre/fire år blir av flere forskere definert som sekvensielt flerspråklig (Genesee & Nicoladis, 2008:325). Mange barn møter også nye språk når de begynner på skolen. Språk som da introduseres kalles andrespråk.

Grunnen til at man skiller mellom simultan flerspråklighet, sekvensiell flerspråklighet og andrespråk er at alderen på barnet når barnet introduseres for det nye språket, AoA (*Age of Onset*), er sentral for å forutsi hvilket nivå språkbrukeren ender opp på (Long, 2013:3-4). Som Long påpeker, er det flere faktorer enn AoA som spiller inn, men det er en tydelig sammenheng mellom AoA og resultatet på språktilegnelsen (*outcome*). Det man ser er at en større andel av språkbrukerne som introduseres for et nytt språk før de begynner på skolen vil oppnå tilnærmet morsmålskompetanse i språket, enn de som introduseres for det nye språket etter skolealderen. Årene før skolestart kalles den sensitive perioden (*sensitive period*), og starter med en periode som kalles *peak* (se figur 1).

Figur 1 fra Long (2013:4)

Peak strekker seg over de første årene og er den «beste» perioden for barn å lære seg språk med tanke på resultat. Det er her simultane flerspråklige introduseres for det nye språket.

Det er forskjellige grunner til at noen barn vokser opp med to språk rundt seg, og det henger ofte sammen med språkpraksisen til foreldrene. I noen tilfeller bor barna i flerspråklige samfunn, og det kan bli brukt flere språk om hverandre både i hjemmet og i samfunnet ellers. I andre tilfeller snakker en av eller begge foreldrene et annet språk enn majoritetsspråket i samfunnet. Dette kan knyttes til begrepet arvespråk.

En definisjon på arvespråk som ofte blir brukt kommer fra Rothman (2009):

A language qualifies as a heritage language if it is a language spoken at home or otherwise readily available to young children, and crucially this language is not a dominant language of the larger (national) society.

(Rothman, 2009:156)

Rothman påpeker også at for å definere en språkbruker som en arvespråkbruker, må brukeren ha en viss ferdighet i arvespråket (2009:156). Ser man for seg at et barn hører arvespråket når f. eks foreldrene bruker dette, mens barnet selv ikke bruker det, vil det fremdeles være et arvespråk, men barnet vil da ikke defineres som en arvespråkbruker.

De siste årene har arvespråk og arvespråkbrukere fått mye oppmerksomhet innen språkvitenskapen, og selv om det naturligvis er store variasjoner mellom språkbrukerne, er det

noen faktorer som går igjen. Arvespråkbrukere kan være både simultane og sekvensielle (Polinsky & Scontras, 2020). Uavhengig av når arvespråkbrukeren introduseres til arvespråket, er de ofte ubalanserte. Det vil si at de mestrer det ene språket «bedre» enn det andre. Det dominante språket vil i så å si alle tilfeller være det språket som er dominant i samfunnet (Polinsky & Scontras, 2020:5). Det er flere grunner til at arvespråkbrukere er ubalanserte, blant annet kvalitative og kvantitative forskjeller i innputt og språkernes status i samfunnet. I dette prosjektet er språkernes status trolig ikke like relevante, ettersom arvespråket her er engelsk, og engelsk har høy status i Norge.

Mye av forskning på arvespråk har satt søkelys på ungdom eller voksne språkbrukere der man ser på resultatet av tilegnelsen. Montrul mfl. (2018) påpeker at siden det er vanskelig å gjennomføre longitudinelle studier av arvespråkbrukere, er man nødt til å forske på barn for å så sette sammen et helhetlig bilde av disse språkbrukerne.

Når man skal forske på flerspråklighet er det flere faktorer man kan trekke inn. Et interessant fenomen som har blitt undersøkt mye, er tverrspråklig påvirkning, og da særlig det som kalles kodeveksling.

2.3 Kodeveksling og tverrspråklig påvirkning

Kodeveksling innen lingvistikk kan defineres på flere nivå. En generell definisjon er at kodeveksling er veksling mellom språklige varieteter. Dette er noe både enspråklige og flerspråklige kan gjøre av forskjellige grunner, både bevisst og ubevisst. Et eksempel kan være at en person bruker varietet A når han/hun snakker med person A, men varietet B når han/hun snakker med person B. Man kan også kodeveksle mens man snakker med en og samme person. Også her kan det være bevisste og ubevisste vekslinger på flere nivåer i språket. I dette prosjektet skal jeg se på kodeveksling der element fra to språk oppstår i samme setning. Dette er definert som intrasentensiell kodeveksling. Vekslinger som foregår mellom setningene defineres som intersentensielle kodevekslinger. Hovedfokuset i denne oppgaven er intrasentensiell kodeveksling, men intersentensielle kodevekslinger blir også kommentert.

Hva betyr det når barn bruker begge språkene om hverandre? Kan det være et tegn på at barnet er forvirret? Eller kan kodeveksling fortelle oss noe barnas språklige kompetanse? På 70-tallet mente flere språkforskere at flerspråklige ikke skilte språkene før sent i tilegnelsesprosessen. Volterra & Taeschner (1978) la frem hypotesen som senere fikk navnet

Unitary System Hypothesis. De foreslår tre utviklingsstadier hos simultane flerspråklige. I det første stadiet har barna kun et leksikalsk system for begge språkene. I det neste stadiet skiller barna leksikon, men bruker de samme syntaktiske reglene for begge språkene. Til sist i språktilegnelsen skiller barna de to språkene og bruker disse etter språket samtalepartneren bruker. Først på dette tidspunktet defineres barna som flerspråklige.

På slutten av 80-tallet tar flere forskere et oppgjør med teorien presentert av Volterra & Taeschner. Genesee (1989) og Meisel (1989) peker på svakheter i metoden, og begge peker ut manglende kontekst som hovedproblemet. De argumenterer for at barn faktisk skiller språkene svært tidlig i språktilegnelsen. Dette er kjent som *Separate System Hypothesis*. Selv om de fleste forskere i dag er enige om at språkene adskilles veldig tidlig, ser man fremdeles at språkene kan påvirke hverandre. Et sentralt begrep for dette er tverrspråklig påvirkning.

På tidlig 2000-tallet ble det publisert flere artikler der man foreslo en forklaringsmodell for tverrspråklig påvirkning (Hulk & Müller, 2000; Müller & Hulk, 2001). Disse artiklene ble toneangivende for forskningen videre. Her så Müller & Hulk på empiri og konkluderte med at det var spesifikke deler av språket som var mer utsatt for tverrspråklig påvirkning. De mente at to ulike forutsetninger må møtes for at tverrspråklig påvirkning skal forekomme. For det første skjer tverrspråklig påvirkning i grensesnittet (*interface*) mellom to grammatiske moduler; pragmatikk og syntaks (Müller & Hulk, 2001:228). Pragmatikk er den delen av språket som handler om betydning og tolkning og henger også sammen med sosiale og kulturelle faktorer. Grensesnittet mellom pragmatikk og syntaks knytter Müller & Hulk særlig til C-domenet, et område der man ser at enspråklige også har problemer under tilegnelsen av morsmålet (Platzack, 2001). Den andre forutsetningen for tverrspråklig påvirkning er at språkene overlapper i overflatestrukturen (Müller & Hulk, 2001:228-229). Müller & Hulk forklarer dette med at dersom språk A har en syntaktisk konstruksjon som kan se ut til å ha mer enn en mulig analyse, og språk B har «bevis» for en av disse analysene, kan dette føre til tverrspråklig påvirkning i og med at den syntaktiske analysen i språk B også blir antatt for språk A. Et eksempel på dette er plasseringa av possessivt pronomen i norsk og engelsk DP. Dette er illustrert i (1). Her ser vi mulig plassering av possessiv på norsk i (1a) og (1b), og tilsvarende plassering på engelsk i (1c) og (1d).

- (1)
- a. Norsk poss+sub: min bil
 - b. Norsk sub+poss: bilen min

- c. Engelsk poss+sub: my car
- d. *Engelsk sub+poss: car my/mine

På norsk kan man plassere possessiv foran eller bak substantivet, som i (1a) og (1b). De to varietetene er grammatiske, men gir ulik betydning. Dersom man ønsker fokus på eiendomsforholdet vil (1a) være naturlig, ellers brukes strukturen i (1b) oftest av voksne språkbrukere (Anderssen, Westergaard & Bentzen, 2012). På engelsk kan man kun plassere possessiv foran substantivet, som i (1c). Strukturen i (1d) er derfor ugrammatisk. Som vi ser, er det overlapp mellom strukturen i (1a) og (1c). Man kan da forvente å se en overproduksjon av denne strukturen på norsk hos norsk/engelsk tospråklige barn, ettersom det finnes bevis for denne strukturen i begge språkene.

Flere har i ettertid testet Müller & Hulks hypotese og funnet empiri som støtter opp om den (Serratrice, Sorace & Paoli, 2004). Andre støtter deler av den, som f. eks Anderssen & Bentzen (2013). De undersøker norske DPer og bestemthet hos et tospråklig barn som snakker norsk og engelsk. De finner ut at barnet, Emma, ikke følger samme tilegnelsesløp som enspråklige norske barn. Der norske enspråklige barn kutter determinativen i dobbelt bestemthet med adjektiv, kutter Emma kun suffikset (Anderssen & Bentzen, 2013:91). Dette kommer fram i eksemplet fra Emma gjengitt i (2).

(2) den stor ball var fort (Anderssen & Bentzen, 2013:89)

I (2) ser vi at hverken substantivrota *ball* eller adjektivet *stor* har fått bestemthetssuffiks. Anderssen & Bentzen argumenterer for at dette kommer av tverrspråklig påvirkning, som igjen kommer av overlappende strukturer. På norsk bruker man stort sett bestemthetssuffikset for å markere bestemthet i DPer, men det er visse unntak der man på norsk har dobbelt bestemthet, altså både foranstilt determinativ og suffiks, som f. eks når man bruker adjektiv som i *den store bilen* (Anderssen & Bentzen, 2013:84). På engelsk bruker man bare den foranstilt determinativen *the* for å markere bestemthet. Et tospråklig barn kan derfor feiltolke determinativen på norsk til å være en tilstrekkelig markør for bestemthet på grunn av påvirkning fra engelsk. Ettersom bestemthet tradisjonelt ikke er et domene som knyttes til grensesnittet mellom syntaks og pragmatikk, og man fremdeles ser tverrspråklig påvirkning, argumenterer Anderssen & Bentzen (2013) for at det ikke er nødvendig at både

grensesnittet mellom syntaks og pragmatikk og overlappende strukturer er involvert for å få tverrspråklig påvirkning.

Andre forskere har sett på andre faktorer som kan føre til tverrspråklig påvirkning, deriblant dominans. Flere har sett på hvordan dominans kan styre retninga for tverrspråklig påvirkning (Foroodi-Nejad & Paradis, 2009; Kang, 2013). Her mener man at det stort sett vil lånes inn element fra det dominante språket inn i det «svakere» språket. Sorace (2011) foreslår også at det er kognitive begrensninger i det å være flerspråklig som fører til tverrspråklig påvirkning. Her argumenteres det for at flerspråklige må undertrykke et av språkene i flere kontekster, og at dette fører til at de får mindre kapasitet til å prosessere språkene.

Det har blitt foreslått flere forklaringsmodeller for hvordan man kan forstå tverrspråklig påvirkning de siste par tiårene. Det er fremdeles diskusjon rundt dette, og det jobbes enda med å utvikle en teori som kan forklare tverrspråklig påvirkning. I neste del skal jeg gå inn på en teori som så langt har blitt testet på intrasentensiell kodeveksling på frasenivå og ordnivå. Modellen bygger på element fra distribuert morfologi og er en eksoskeletal modell for grammatikk.

2.4 En eksoskeletal modell

Hva kreves av en modell som skal forklare kodeveksling? Dette er noe som er diskutert både innenfor flerspråklighetsfeltet og innen generativ grammatikk. Innen generativ grammatikk er det særlig ett krav som stilles til en slik modell: modellen må være en null-modell. Det betyr at modellen ikke må være avhengig av ekstra mekanismer eller prinsipper for å forklare kodeveksling. Modellen må altså kunne brukes til å analysere produsert språk med og uten kodeveksling. Siden tidlig på 2010-tallet har det kommet flere artikler som foreslår en null-modell som skal kunne forklare kodeveksling gjennom en eksoskeletal modell med element fra distribuert morfologi (DM).

Det finnes flere varianter av den eksoskeletale modellen. Termen og grunntanken bak modellen ble først introdusert i Borer (2005) og har i ettertid utviklet seg til forskjellige varianter, men med det samme hovedtrekket, nemlig at leksikalske element ikke har grammatiske egenskaper (Grimstad mfl., 2018:202). Dette er en sentral idé i den eksoskeletale modellen som skal brukes i dette prosjektet. Videre har man inkludert element fra DM. For å forklare hva DM er, må man først forklare begrepene kategorier og trekk.

Kategori og trekk knyttes til det man kaller samsvarsbøying. En kategori kan for eksempel være person, genus, tall, kasus, osv. Innenfor kategoriene har man trekk. Norske substantiv kan brukes for å illustrere dette. På norsk har substantiv tre kategorier: bestemthet, genus¹ og tall. De tre kategoriene har igjen trekk. Bestemthet har trekkene bestemt eller ubestemt, genus har trekkene maskulin, feminin og nøytrum, og tall har trekkene entall og flertall. Trekkene realiseres gjennom funksjonelle element. På norsk skjer dette gjennom bøyingsuffixs som samlemorfemene *-en* og *-et*. Samlemorfem er morfem som realiserer mer enn ett trekk. Morfemet *-en* som i *hesten*, realiserer bestemthet, maskulin og entall, mens *-et* som i *barnet* realiserer bestemthet, nøytrum og entall. Kategoriene genus og bestemthet kan også realiseres gjennom determinativer som *en*, *ei* eller *et*. Trekkene må samsvare, det vil si at dersom man har en rot med trekket [+ubestemt], må også determinativet samsvare med [+ubestemt]. For å illustrere dette kan vi se på frasene *en gutt* i (3) og *et gutt* i (4). I (3) samsvarer trekkene mellom rota *gutt* og determinativet *en*. Både *gutt* og *en* har trekkene [+maskulin +entall +ubestemt]:

- (3) En gutt
 En [+maskulin +entall +ubestemt]
 gutt [+maskulin +entall +ubestemt]

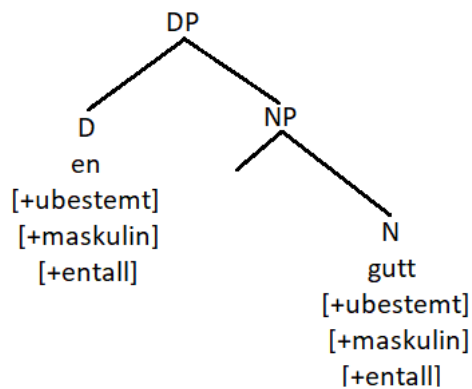
I (4) samsvarer ikke trekkene, ettersom *et* har trekket nøytrum, mens *gutt* har trekket maskulin. Det manglende samsvaret mellom trekkene i (4) (markert med fet skrift) gjør frasen ugrammatisk.

- (4) *Et gutt
 Et [+**nøytrum** +entall +ubestemt]
 gutt [+**maskulin** +entall +ubestemt]

¹ Det er omdiskutert hvorvidt genus er en kategori på lik linje med tall og bestemthet eller om det er en del av rota. I denne modellen antar man at genus er plasserte høyere i den syntaktiske strukturen enn rota, nemlig sammen med bestemthet og tall (Riksem, 2017:9).

Innen generativ grammatikk er det bred enighet om at kategorier og trekk er en del av grammatikken, og at trekkene må samsvare med hverandre. Noe man ikke er enige om, er hvor trekkene genereres. To sentrale grener er leksikalisme og DM (Embick & Noyer, 2007). Innen leksikalisme mener man at kategorier og trekk genereres i røttene. Man bygger opp setninga ved å hente element fra leksikon. Elementene man henter har allerede noen grammatiske egenskaper som avgjør blant annet samsvarsbøying som illustrert i (3) og (4). Når man bruker rota *gutt*, kreves det funksjonelle element som samsvarer med trekkene som *gutt* har. I (5) er (3) illustrert i en trestruktur basert på en leksikalistisk analyse.

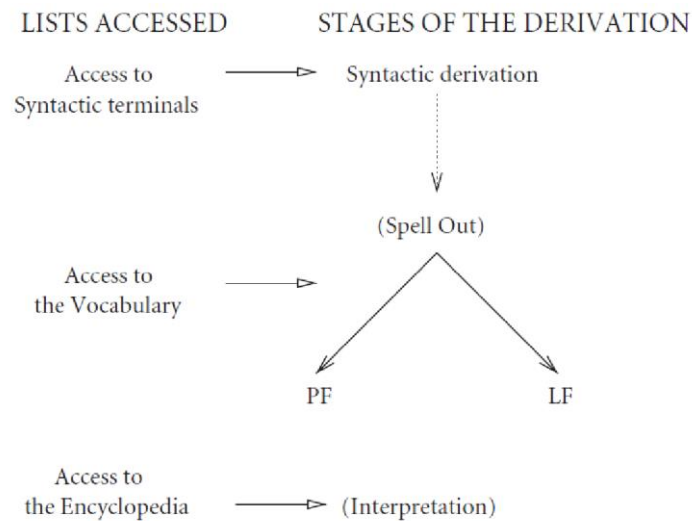
(5)

Som det kommer fram av analysen, må trekkene i D samsvare med trekkene i N. Trekkene i N genereres fra substantivet.

I DM ser man for seg at den syntaktiske strukturen genereres først og at det er den som deler ut, blant annet, kategorier og trekk. Deretter settes de morfologiske elementene inn. Innen denne teorien har ikke røttene kategorier eller trekk, men får disse gjennom den syntaktiske strukturen. Modellen er illustrert i figur 2.

Figur 2 fra Embick & Noyer (2007:301)

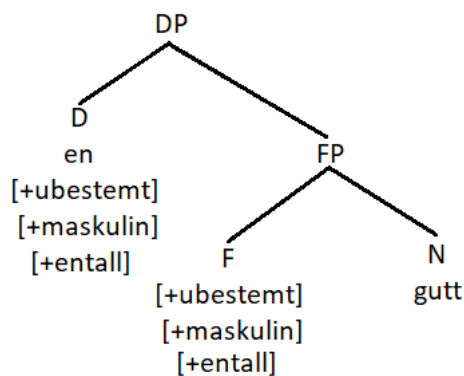

Ifølge DM bygges setninga opp av at man først lager et syntaktisk skjelett av abstrakte morfemer og røtter som hentes fra de syntaktiske terminalene (Riksem mfl., 2019:196). Når elementene fra vokabularet plasseres inn i strukturen, er det to forskjellige prosesser. De abstrakte morfemene er funksjonelle element som kategorier og trekk, og disse er sortert etter språk. Når disse skal inn i strukturen, må de samsvare med trekkene i strukturen. Røttene er ugrammatiske og kan plasseres fritt inn i strukturen. Røtter er lagret samlet, uavhengig av hvilket språk de hører til. Denne informasjonen finner man i det som kalles leksikonet (*the Encyclopedia*). Først etter realiseringspunktet (*Spell Out*) blir disse fonologisk realisert.

Skillet mellom abstrakte morfemer og røtter blir av Embick & Noyer sammenlignet med skillet mellom funksjonelle og leksikalske kategorier (Embick & Noyer, 2007:6). Et naturlig skille mellom disse er at leksikalske kategorier har meningsinnhold, som f. eks *stol*, *hund* eller *løpe*, mens funksjonelle kategorier er syntaktiske element med grammatisk betydning.

Ser vi tilbake til det leksikalistiske treet i (5), kommer kategorier og trekk fra røttene. I den eksoskeletale modellen genererer man FP (funksjonell projeksjon) i den syntaktiske strukturen, og det er her kategorier og trekk kommer inn i strukturen. En funksjonell projeksjon er «ein projeksjon av eit grammatisk funksjonselement (...) og i slike projeksjonar er ikkje alltid kjernen realisert» (Åfarli & Eide, 2003:35). Når man sier at noe ikke blir realisert, mener man at det ikke blir morfologisk realisert selv om det er en del av den syntaktiske strukturen. FP er plassert over N og under DP. En eksoskeletal analyse av (3) er gjengitt i (6):

(6)

Som det kommer fram i (6), trenger ikke D samsvare med N, ettersom innholdet i N kun er en rot uten grammatiske egenskaper. D må derimot samsvare med de abstrakte morfemene i den syntaktiske strukturen, gitt gjennom F. I VP vil man se en lignende løsning, men der gjennom projeksjonen VoiceP (Grimstad mfl., 2018:213).

Et sentralt prinsipp i den eksoskeletale modellen er undergruppeprinsippet (*the subset principle*). Undergruppeprinsippet er et prinsipp som beskriver hvordan trekk skal samsvare. Det funksjonelle elementet som hentes fra vokabularet, må samsvare med alle eller en undergruppe av de funksjonelle trekkene i strukturen for å kunne plasseres inn i strukturen. Hvis det oppstår konkurranse mellom to element, vil alternativet som samsvarer med flest trekk «vinne» og dermed blokkere det andre alternativet (Grimstad mfl., 2018:203).

Den eksoskeletale modellen, slik den ble grunnlagt av Borer, og DM, har i utgangspunktet blitt utviklet med tanke på enspråklige. Alexiadou, Grimstad, Lohndal, Riksem og Åfarli (Lohndal, 2013; Grimstad mfl., 2014; Åfarli, 2015; Grimstad, 2017; Riksem, 2017; Alexiadou & Lohndal, 2018; Grimstad mfl., 2018; Riksem mfl., 2019) har tatt utgangspunkt i den eksoskeletale modellen for grammatikk og anvendt den for å forklare kodeveksling hos flerspråklige. Svært forenklet kan man si at hos en tospråklig språkbruker er de abstrakte morfemene og røttene sortert i tre sekker. En sekk inneholder abstrakte morfemer som hører til språk A, en sekk inneholder abstrakte morfemer som tilhører språk B, og i den siste sekken er røttene fra begge språkene samlet og dermed ikke sortert etter språk.

Ettersom de abstrakte morfemene er skilt etter språk, må den syntaktiske strukturen komme fra ett av de involverte språkene. Språket som gir den syntaktiske ramma kalles i modellen for hovedspråk (*the main language*), mens det andre språket kalles sekundærspråk

(*the second language*)². Ettersom røttene ikke er sortert inn etter språk, og heller ikke har grammatiske egenskaper som må samsvare med andre element i syntaksen, kan disse fritt settes inn i strukturen. Det er altså ikke nødvendig at røttene kommer fra hovedspråket. De abstrakte morfemene vil derimot komme fra hovedspråket, ettersom det funksjonelle vokabularet er «skreddersydd» for språkets spesifikke abstrakte morfemer. Man vil derfor forvente at de funksjonelle elementene som realiseres hører til hovedspråket (Åfarli, 2015:25), mens røttene kan plasseres fritt inn i strukturen fra både hovedspråket og sekundærspråket.

Hos flerspråklige vil språkmodus være sentralt i å styre hvilket språk som er hovedspråket (Riksem mfl., 2019:198). I følge Grosjean (1998, 2010) handler tverrspråklig påvirkning generelt om hvilket språk som er mest aktivert i hjernen, altså hvilken språkmodus språkbrukeren er i. Det man ser for seg er at er begge språkene i større eller mindre grad er aktiverte hele tiden (Grosjean, 2010:194). Dersom det ene språket er aktivert og det andre så å si ikke er det, kaller vi dette enspråklig språkmodus. Når begge språkene er aktiverte kalles dette flerspråklig språkmodus. Det er mange faktorer som styrer hvorvidt språkene er aktiverte eller ikke, blant annet dominans, samtalepartner, samtaletema osv. Når begge språkene er aktiverte til samme tid, vil dette ifølge Grosjean føre til tverrspråklig påvirkning, og dermed større forekomst av kodeveksling. Utfra dette kan man altså anta at i en flerspråklig språkmodus, der begge språkene er aktiverte, vil en finne flere tilfeller av kodeveksling enn i en enspråklig språkmodus.

Oppsummert vil man se for seg at i en flerspråklig språkmodus vil ett av språkene gir den syntaktiske strukturen i den aktuelle konteksten, altså hovedspråket. De leksikalske røttene som er lagret i vokabularet, er ikke sortert inn etter språk og kan derfor distribueres relativt fritt ut i den syntaktiske strukturen. Ettersom trekkene i FP ikke nødvendigvis realiseres, kan man få en DP der determinativen og rota ikke samsvarer på overflata. Utgangspunktet er at man vil forvente å se leksikalske element fra sekundærspråket, men ikke funksjonelle element. Vi vil altså forvente å finne strukturer som (7), men ikke (8).

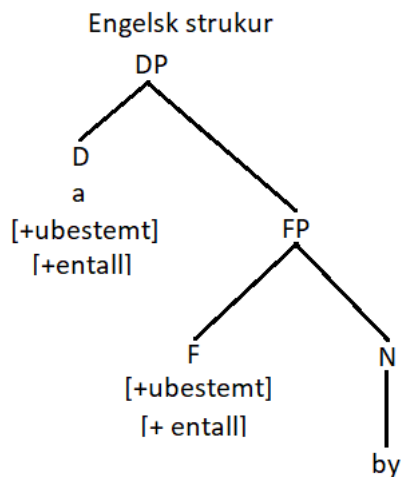
² Begrepene *main language* og *second language* er ikke det samme som Myers-Scottons mfl. begrep *matrix language* og *embedded language* (Jake, Myers-Scotton & Gross, 2002; Myers-Scotton & Jake, 2014). For mer om dette skillet, se blant annet Riksem (2017:7).

(7) I live in a **by**

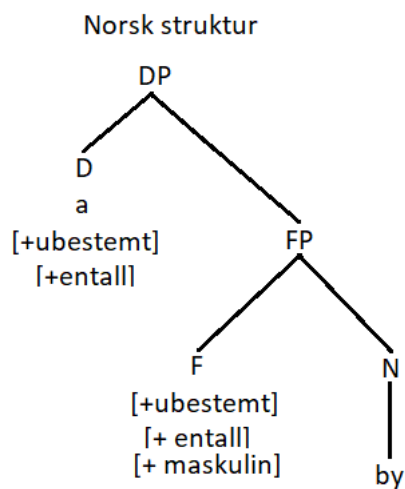
(8) Jeg bor i **a** by

Grunnen til at (7) er forventet, men (8) ikke er det, henger sammen med at man ikke vil forvente at det hentes inn et funksjonelt element fra sekundærspåket. I (7) er engelsk hovedspåket, og det er brukt en norsk rot, *by*. Ettersom rota ikke har grammatiske egenskaper er dette uproblematisk. (8) ser derimot ut som en norsk struktur, der det er hentet inn et element fra engelsk, *a*, som da er sekundærspåket. Dette kommer også fram i trestrukturene i (9) og (10).

(9)

(10)

I (9) kommer strukturen fra engelsk, og det er samsvar mellom trekkene i D og trekkene i F, mens i en analyse der strukturen er norsk, som i (10), vil man få ubalanse mellom D og F, i og med at trekket [+maskulin] er til stede i F, mens D realiseres av den engelske determinativen *a* som ikke samsvarer med trekket [+maskulin]. Selv om undergruppeprinsippet åpner for at man kan bruke et element i D som matcher med en undergruppe av trekkene i F, sier prinsippet også at dersom det oppstår konkurranse mellom to element, vil man bruke det elementet som matcher best. I (10) ville det vært den norske determinativen *en* fordi den er tilpasset norske abstrakte morfemer og derfor har trekkene [+ubestemt], [+entall] og [+maskulin].

Så langt har den eksoskeletale modellen jeg har beskrevet hovedsakelig blitt testet på voksne arvespråkbrukere gjennom korpuset CANS (*Corpus of American Nordic Speech*) (Johannessen, 2015) (se Grimstad mfl, 2014; Grimstad, 2017; Riksem, 2017; Grimstad mfl., 2018; Riksem mfl., 2019). Korpuset består blant annet av data fra norske immigranter som har flyttet til USA i perioden rundt 1850-1950 og deres etterkommere. Opptakene er gjort i flere omganger. De eldste opptakene er tatt opp rundt 1930- og 1940-tallet av Einar Haugen (Haugen, 1953). På 1980-tallet ble det samlet inn opptak av Arnstein Hjelde (Hjelde, 1992), og i nyere tid, fram til 2016, har det også blitt tatt opptak (Riksem mfl., 2019:190-191). I Alexiadou & Lohndal (2018) har de også testet modellen mot annet datamateriale som norsk og engelsk blant ungdom i det norske Counter-Strike-miljøet (Sunde, 2016), gresk og engelsk blant tenåringer i London (Gardner-Chloros, 2009), kodeveksling mellom gresk og tysk i Tyskland (Fotopoulou, 2004), og spansk og tysk ved en tysk skole i Barcelona (González-Vilbazo, 2005; González-Vilbazo & Lopéz, 2011). Modellen er så langt kun testet på kodeveksling innen DPer og VPer, men her skal jeg også teste modellen på kodeveksling i CP. Hypotesene jeg skal teste er gjengitt i (I) og (II).

- (I) Det eksoskeletale modellen kan analysere eksempler på kodeveksling i DP og VP fra et barnespråkkorpus.
- (II) Det eksoskeletale modellen kan analysere eksempler på kodeveksling i CP fra et barnespråkkorpus

Hvilke typer kodevekslinger man kan forvente å finne i DP og VP er beskrevet tidligere, men gjentas her. Utfra modellens teoretiske implikasjoner og funn fra tidligere forskning, vil man for det første forvente at det er kodeveksling i VP og DP. Ettersom det er

to språk involvert, og røttene fritt kan distribueres ut i strukturen er det naturlig å forvente at det vil bli brukt røtter fra begge språkene. Videre vil man forvente at det kun er røtter, altså leksikalske element, som hentes inn fra sekundærspråket, og at hovedspråket vil stå for de funksjonelle elementene. Man kan altså forvente å finne vekslinger i DP som i (7), men ikke som i (8). Et eksempel på forventet form for kodeveksling i VP er gitt i (11), mens (12) er et eksempel på kodevekslinger man ikke vil forvente å finne i VP.

(11) Hun **throw**-er ballen

(12) Hun kast+s ballen

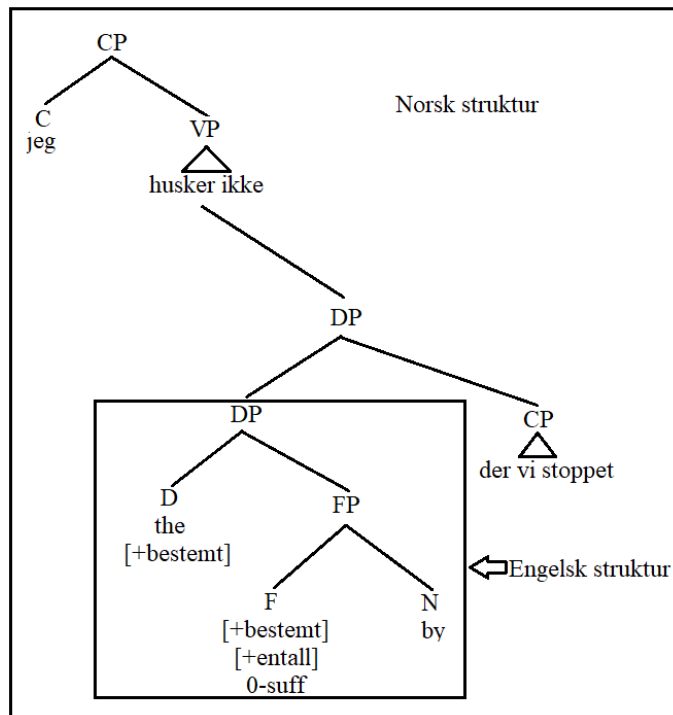
I VP vil man forvente å finne vekslinger som i (11), der det er brukt en engelsk verbrot i en norsk struktur. Man vil derimot ikke forvente å finne eksempler som (12). Grunnen til dette er at det her er hentet inn et engelsk suffiks som ikke samsvarer med en norsk struktur. På engelsk, bøyer man verb etter person og tid (tempus), mens man på norsk kun bøyer verb etter tid. Det engelske suffikset *s* har dermed flere kategorier enn den norske strukturen.

Grimstad mfl. (2018) finner noen tilfeller der ett enkelt engelsk funksjonelt element er brukt i en norsk setning:

(13) Jeg husker ikke **the** by der vi stoppet (Grimstad mfl., 2018:208)

Dette blir forklart med at strukturen er norsk, men at det er vekslet inn en engelsk DP der en norsk leksikalsk rot (*by*) er brukt. Etter den engelske DPen veksler man hovedspråk tilbake til norsk. Trekkene i F samsvarer derfor med *the*, og man vil ikke lenger ha ubalanse mellom F og D. Dette er illustrert i en forenklet trestruktur i (14). Antakelsen er altså at hovedspråket er vekslet til engelsk i den delen av strukturen som er i den lille firkanten.

(14)

Grimstad mfl. (2018) påpeker at eksempler som (13) ikke er tendensen i korpuset, og kun omhandler få tilfeller. Forklaringa for (13) åpner for at hovedspråket kan veksle inni en CP. Akkurat hvor fleksibelt eller stabilt hovedspråket er, blir ikke kommentert videre av Grimstad mfl. (2018). I dette prosjektet går jeg ut fra at hovedspråket stort sett vil være stabilt innen samme CP. Dersom setninga struktureres av de abstrakte morfemene, og de abstrakte morfemene kun kommer fra ett av de involverte språkene, er det naturlig å anta at det generelt ikke brukes abstrakte morfemer fra begge språkene i samme CP. Dette stemmer også overrens med tendensene som er funnet tidligere.

Riksem (2017) viser også til DPen i (13). Hun argumenterer for at det er resultatet av en språkendring som har gått gjennom et stadium med funksjonelle element fra både norsk og engelsk, som i (15).

(15) The **gård-en**

(Riksem, 2017:18)

I (15) mener Riksem at hovedspråket er norsk, men i tilfeller som (13) er hovedspråket i DPen engelsk. Dette kommer av en diakron språkendring der genus har blitt eliminert av den engelske strukturen og derfor ikke lenger er et trekk i F (Riksem, 2017:24). Selv om Riksem har sett på diakron språkendring og dette prosjektet tar for seg barnespråk, utelukker ikke det

at man kan bruke de samme forklaringsmodellene. Språktilegnelse er en prosess der man ser for seg flere stadier der språket vil variere i de forskjellige stadiene, dette uavhengig av om det er snakk om flerspråklighet eller ikke. Vi vil derfor kunne forvente å finne lignende tilfeller som i (15).

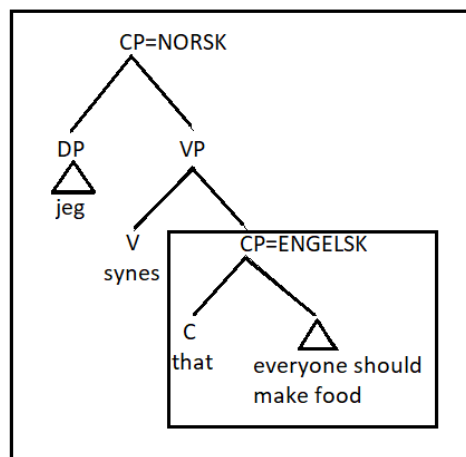
Som nevnt skal jeg også se på kodeveksling i CP. Denne typen veksling har ikke blitt testet mot modellen tidligere, noe som gjør det vanskelig å forutsi hvilke vekslinger man vil finne. Ettersom funksjonelle element i teorien skal samsvare med hovedspråket, og subjunksjoner og konjunksjoner er funksjonelle element, vil jeg derfor anta at når disse innleder en CP vil de fortelle oss hva hovedspråket er. De funksjonelle elementene videre i CPen vil da samsvare med trekk i hovedspråket. Det kan fremdeles hentes inn leksikalske element fra sekundærspråket, som i (16) og (17).

(16) at alle skal lage **food**

(17) derfor må jeg **go** på skolen

Vi kan også forvente å finne setninger der en underordna CP fra det ene språket er hentet inn i en overordna CP fra det andre språket. Hovedspråket vil da skifte mellom CPene. I (18) er et slikt scenario illustrert i en forenklet trestruktur.

(18) Jeg synes **that everyone should make food**

I den overordna strukturen er det hentet inn en underordna CP fra sekundærspråket. Hovedspråket i den underordna CPen er dermed engelsk.

Det en derimot ikke vil forvente å finne er at kun et funksjonelt element som f. eks en subjunksjon er hentet inn fra et annet språk som i (19) og (20).

(19) Jeg synes **that** alle skal lage mat

(20) **It sucks that** jeg må gå på skolen

Ettersom språkbrukeren i dette prosjektet, Hedda, opererer med forskjellige språkmodi, kan vi forvente at forholdet mellom hovedspråk og sekundærspråk ikke vil være like stabilt som det vi ser i amerikanorsk, der man ser for seg at hovedspråket generelt er stabilt (Riksem, 2017:8). Det er derfor forventet å se vekslinger som går begge retninger, altså engelske leksikalske element i norske strukturer og norske leksikalske element i engelske strukturer.

3 Metode

Datamaterialet denne masteroppgaven er bygd på, er et delkorpus fra Hedda-korpuset. Hedda-korpuset er en samling lydopptak av et norsk/engelsk tospråklig barn som er samlet inn gjennom forskningsprosjektet *Micro-variation in Multilingual acquisition & attrition Situations* (MiMS³). Delkorpuset har jeg for enkelthets skyld valgt å kalle masterkorpuset. Ettersom det kun er ett barn med i korpuset, er dette en casestudie. I denne delen av oppgaven skal jeg først gi en kort introduksjon av Hedda i 3.1. I 3.2 skal jeg presentere Hedda-korpuset og masterkorpuset. Avslutningsvis skal jeg si litt om hvilke utfordringer som kommer med denne typen datamateriale i 3.3.

3.1 Hedda

Hedda er en norsk jente som har vokst opp i Nord-Norge. Hun går i en tradisjonell norsk barnehage og bor sammen med foreldrene sine som begge er høyt utdannet. Mor er norsk, og far er amerikansk, og Hedda har vokst opp med to språk i hjemmet fra fødselen av. Dermed går hun inn under definisjonen simultant flerspråklig. Ettersom engelsk ikke er det dominante språket i samfunnet rundt Hedda, kan vi definere engelsk som hennes arvespråk (se 2.2). Hedda bruker stort sett norsk i hverdagen, men i møte med engelsktalende bruker hun også engelsk. I og med at Hedda behersker engelsk og har hatt engelsk innputt fra før hun var tre år, kan vi definere henne som en simultan arvespråkbruker.

Det er tidligere skrevet en masteroppgave om Hedda, der man konkluderer med at Hedda er dominant i norsk (Walla, 2017:66), noe som er naturlig, ettersom innputt og utputt stort sett er norsk. Dette er som nevnt under 2.2, ikke unikt for Hedda, og noe Polinsky & Scontras (2020) trekker frem som en fellesnevner for arvespråkbrukere.

Familiestrategien foreldrene til Hedda praktiserer, er en forelder/ett språk (De Houwer, 2009:12). Det vil si at mor snakker norsk med Hedda, og far snakker engelsk. Foreldrene bruker ellers norsk med hverandre. Når familien har besøk av en engelsktalende språkbruker, bruker også mor engelsk.

3.2 Datamaterialet

Hedda-korpuset er som nevnt samlet inn under MiMS-prosjektet som er godkjent av Norsk Senter for Forskningsdata (NSD). Det er tatt opptak systematisk fra Hedda var 1;1.30, og det

³ <https://site.uit.no/mims/>

blir fremdeles tatt opptak i dag. Det er foreldrene og forskningsassistenter som har samlet inn datamaterialet i Hedda-korpuset, og opptakene er tatt opp i forskjellige språklige kontekster. Det er to forskningsassistenter med i masterkorpuset. Den ene er amerikansk, men forstår noe norsk. Den andre er norsk, men har, som Hedda, engelsk som arvespråk. Begge bruker kun engelsk sammen med Hedda. Forskningsassistentenes rolle har vært å komme inn og snakke engelsk med Hedda med jevne mellomrom.

Hedda-korpuset er ikke ferdigstilt, som vil si at ikke all data er transkribert og analysert enda. Korpuset er heller ikke annotert. Ettersom det ikke er jeg som har samlet inn datamaterialet, er dette sekundær forskning (*secondary research*) (Blume & Lust, 2017:73). Selv om jeg ikke har samlet inn datamaterialet selv, har jeg vært med å bearbeide og transkribere deler av det, og jeg har god kjennskap til korpuset.

Masterkorpuset består av 21 opptak der Hedda er mellom 3;6.1 og 3;11.23. Jeg valgte denne perioden fordi Hedda og familien var på flere utenlandsreiser da Hedda var rundt 3;6 og 3;7. På disse reisene har man i større grad brukt engelsk, noe som gjenspeiles i opptakene tatt i ettertid, der Heddass utputt består av mer engelsk enn tidligere. Dette er også noe Walla observerte, der en reise med økt engelsk innputt førte til endret utputt hos Hedda (Walla, 2017:61).

Jeg har sortert opptakene i tre deler: norsk utputt, engelsk utputt og blandet utputt. Opptakene er sortert etter hvor stor del av Heddass utputt som er norsk og hvor stor del som er engelsk. De opptakene der det nærmer seg 50/50 har jeg valgt å definere som blandede. Grunnen til at jeg har valgt dette, er for å forsøke å sortere opptakene etter hvilken språkmodus hun trolig er i, ettersom dette er knyttet til hvilket språk man vil forvente er hovedspråk og sekundærspråk i de forskjellige kontekstene.

Hedda opererer med tre språkmodi: tilnærmet enspråklig norsk, tilnærmet enspråklig engelsk, og flerspråklig modus. Som nevnt tidligere er språkmodus dynamisk, og vanskelig å definere for hvert enkelt opptak. Sorteringen vil derfor kun være en veileder, og jeg forventer fremdeles å finne deler og setninger der hovedspråk og sekundærspråk ikke samsvarer med sorteringen jeg har gjort. Jeg tror likevel at dette kan gi en pekepinn på hvilken språkmodus Hedda befinner seg i, og dermed gjøre analysearbeidet enklere.

3.3 utfordringer med datamaterialet

Alle typer datamateriale har fordeler og ulemper. Dette prosjektet er en casestudie basert på et mindre barnespråkskorpus med kun ett barn og bare naturlig spontan tale. Korpusdata er mye

brukt i forskning på språk generelt, og særlig med tanke på barnespråk (se blant annet CHILDES: <https://childes.talkbank.org/>). Selv om denne typen data brukes relativt mye i forskning, finnes det fremdeles noen utfordringer rundt bruk av kun spontan tale fra bare en språkbruker.

Datamaterialet kan defineres som naturlig tale (*natural speech data*) (Blume & Lust, 2017:72). Det betyr at opptakene er tatt i en naturlig setting med lite til ingen kontroll. Dette skiller seg fra det som kalles eksperimentell forskning. MacSwan (1999) peker på dette, og mener at det ideelle datamaterialet burde bestå av både spontan tale og eksperimentell forskningsdata. Grunnen til dette er at data som kun inneholder spontan tale, gjør det vanskelig å si noe om det som ikke er der. Dersom man finner konstruksjon A og B, betyr ikke det at C eller D ikke produseres. Dette gjør at jeg kun kan kommentere på det jeg finner, og ikke si noe om det jeg ikke finner. Dette, sammen med at det kun er med en språkbruker i undersøkelsen, gjør at mine funn ikke kan generaliseres utenfor denne casestudien (Blume & Lust, 2017:22-23).

Ikke all forskning handler om å generalisere. Noen ganger ønsker man å få et dypere innblikk i språkbrukernes praksis. For et slikt formål er dette datamaterialet godt egnet. I denne oppgaven skal jeg se på en spesifikk teori, og se hvordan den teoretiske modellen fungerer i møte med dette datamaterialet. Selv om funnene i denne oppgaven ikke kan si noe generelt, kan den fremdeles brukes for å teste teorier (Blume & Lust, 2017:23). Det at man går i dybden på et mindre datamateriale, øker også muligheten for interessante observasjoner og spørsmål. Disse kan igjen utvikles til nye teorier og modeller.

4 Resultat

I denne delen av oppgaven skal jeg gå gjennom funn fra masterkorpuset. I 4.1 presenteres datamaterialet generelt, samt MLU og fordelinga mellom norsk og engelsk i opptakene. Videre skal jeg se på opptakene i de tre forskjellige kategoriene. Som nevnt i 3.2 har jeg sortert filene inn etter Heddas utputt. I hver av delene skal jeg se på tid, MLU, andel norsk og engelsk, og hvilke former for intrasentensiell kodeveksling jeg finner i opptakene.

Alle eksemplene som gjengis fremover i oppgaven kommer fra Hedda med mindre noe annet er spesifisert. Forskningsassistent er i eksemplene forkortet til *Forsk*.

4.1 Generelt

De 21 opptakene i masterkorpuset varer til sammen i 14 timer (13:50:29). Lengden på opptakene varierer, og det korteste opptaket varer kun i fire minutter og femti sekunder, mens det lengste opptaket varer i godt over en og en halv time. Det er altså stor variasjon på opptakene i masterkorpuset. Korpuset er som nevnt delt inn i tre deler, og det er syv opptak i hver av delene. Ser vi på fordelinga mellom norske og engelske utsagn på tvers av delene, ligger den på 41,23% norske og 58,77% engelske.

Mean Length of Utterance (MLU) forteller oss hvor mange ord som i gjennomsnitt produseres per utsagn. I masterkorpuset varierer Heddas MLU mellom opptakene. Gjennomsnittet på tvers av alle opptakene er 3,205. Setter man sammen MLU og tid, ser man at det faktisk er en svak nedgang i MLU over de månedene opptakene er tatt. Dette er ikke noe man forventer hos et barn på denne alderen, men henger sannsynligvis sammen med andre faktorer enn Heddas språktilegnelse. For det første er opptakene transkribert av forskjellige personer, noe som gjør at segmentering (oppdeling) av opptakene kan variere. Dersom de som har transkribert varierer på hvordan de deler opp utsagn vil dette påvirke MLU-tallet. For det andre er det ubalanse i hvordan filene er fordelt over tid. Generelt er det mange filer i starten av perioden jeg har sett på, mens det blir færre og færre over tid. Mange av de tidlige filene er opptak med norsk utputt, og det er generelt høyere MLU i disse enn i andre opptak.

En tabell med oversikt over utputt-kategoriene, totale utsagn og kodevekslinger er lagt inn under 4.5.

4.2 Norsk utputt

Opptakene jeg har definert som norske, består av 4 timer fordelt på syv opptak. Opptakene er enten av Hedda og mor alene, eller Hedda og mor der far kommer inn i løpet av opptaket. Gjennomsnittet for MLU her er 3,44, og varierer fra 2,764 til 3,894. Ser vi på fordelinga mellom norske og engelske utsagn, består disse opptakene av til sammen 89,79% norske utsagn og 10,21% engelske utsagn. Delen som består av engelsk, kommer av at far er innom. Når far er innom og blir med i leken eller samtalen, veksler Hedda av og til over til engelsk. Det er fremdeles så lite av dette at jeg har valgt å definere de opptakene der dette forekommer som norske og ikke blandede. En annen grunn til at man finner engelsk her, er at Hedda og mor av og til «øver» på engelsk. Et eksempel på dette er at de teller på engelsk.

I disse opptakene er det lite til ingen intrasentensiell kodeveksling. Et eksempel på veksling er at Hedda låner inn et engelsk ord i en norsk frase (21).

(21) og skal vi finne **bunkbed-an** (3;7.1)

Eksempelet er hentet fra en av de nevnte delene der far er med i leken, og Hedda snakker her med far. Det er ikke funnet intrasentensiell kodeveksling mellom Hedda og mor i disse opptakene.

Oppsummert, snakker Hedda og mor norsk sammen. Disse opptakene har lite til ingen kodeveksling. Ser man på språkmodus, er dette opptak der Hedda stort sett ser ut til å være i en tilnærmet enspråklig modus.

4.3 Engelsk utputt

Det er til sammen syv opptak som er definert som engelske. Dette er 4 timer og 51 minutter av de totale opptakene. MLU i denne delen av opptakene varierer slik som i opptakene med norsk utputt. Opptaket med lavest MLU er på 2,863, mens opptaket med høyest MLU er på 3,893. Gjennomsnittet her er på 3,257. Fire av opptakene er tatt opp sammen med forskningsassistent der en eller begge foreldrene er til stede. De tre andre opptakene er tatt opp med far. Dette speiler også fordelinga mellom norsk og engelsk utputt fra Hedda. 86,38% av utsagnene er engelske mot 13,62% norske. Det er altså mye engelsk produksjon i disse opptakene. Her finner man 59 tilfeller av intrasentensielle kodevekslinger.

I denne delen av opptakene finner man intrasentensielle vekslinger i DP, VP og CP, og man finner vekslinger av både leksikalske og funksjonelle element. Ser man på retning, er

trenden at det plasseres inn et norsk leksikalsk element i en engelsk setning. Engelsk ser altså ut til å være hovedspråk i de fleste utsagnene, men i noen av vekslingene er norsk hovedspråket. Dette er illustrert i (22) til (28).

(22)	we have all three of the sopp-s	(3;9.12)
(23)	I fikk this fra India	(3;11.1)
(24)	Mommy can flytt into my house	(3;10.28)
(25)	æ bare cut	(3;11.1)
(26)	I'm fortsatt little	(3;10.17)
(27)	the baby elephant is bigger enn me	(3;10.28)
(28)	dem ikke know at det er en prinsesse	(3;6.22)

I (22) er det plassert inn en substantivrot fra norsk som realiseres med det engelske flertallssuffikset *-s*, altså det motsatte av hva vi så i (21), der det var plassert inn en engelsk rot som fikk norsk bøyingssuffiks. I (23) ser man at to norske element er lånt inn, deriblant verbet *fikk*. Her ser man også at verbet har beholdt den norske uregelrette formen. I (24) er det hentet inn en norsk verbrot som har fått nullsuffiks. I (25) er det hentet inn en engelsk verbrot inn i en norsk struktur, noe som skiller seg ut fra det man ellers ser i denne delen av opptakene med tanke på retning på kodevekslinga. I (26) er det norske adverbet *fortsatt* lånt inn. I (27) har vi en engelsk frase der preposisjonen *enn* er hentet inn fra norsk. (28) ser ved første øyekast ut som en norsk struktur der det er lånt inn et engelsk verb. Det som er interessant her, og skiller seg ut fra resten av korpuset, er at det brytes med V2-regelen på norsk. Dette eksemplet blir diskutert videre i 5.3.

Tendensen man ser i DP og VP er at det lånes inn enkeltelement fra norsk inn i engelske fraser. En annen form for kodeveksling er at det hentes inn større deler som i (29).

(29)	kjem du with me to you?	(3;6.1)

I (29) ser det ut som CP/TP er norsk, mens frasene etter er engelske, og skiller seg ut fra tendensen i denne delen av opptakene. I opptakene med blandet utputt er dette et mer fremtredende fenomen som ofte opptrer i overganger der Hedda går fra å snakke norsk til engelsk. Dette kommer oppgaven tilbake til i 4.4.

Tendensen er altså at det plasseres leksikalske element fra norsk inn i engelsk, og da ofte verbrøtter eller substantivrøtter. Selv om det stort sett kun er leksikalske element som hentes inn i de intrasentensielle vekslingene, finner man også eksempler på vekslinger der det ser ut som det er lånt inn funksjonelle element. Eksempler på dette er gjengitt i (30) til (32).

(30) **derfor** he have to pull (3;6.29)

(31) you have to say **at** you are pappa (3;10.18)

(32) **at** he must poop some out (3;6.29)

I (30) til (32) har vi engelske fraser der et funksjonelt element fra norsk er plassert inn i en engelsk struktur. I (30) er adverbet *derfor* brukt for å innlede en engelsk setning. I (31) og (32) er den norske subjunksjonen *at* brukt som innledning av engelske underordnede setninger.

Det som er interessant med funnene over, er at vi her får eksempler på at det hentes inn enkelte funksjonelle element fra norsk inn i engelske setninger. Dette er interessant på flere måter og skiller seg ut fra tendensen, som er at det hentes inn enkelte leksikalske element fra norsk inn i engelske setninger og fraser. Med tanke på den eksoskeletale modellen, går dette mot prinsippet om at de funksjonelle elementene må komme fra hovedspråket, som kan antas å være engelsk i (30) til (32). Dette er noe oppgaven kommer tilbake til i diskusjonsdelen.

For å oppsummere, er det naturligvis mer engelsk enn norsk i denne delen av opptakene. Det er også flere tilfeller av intrasentensiell kodeveksling. Jeg finner både eksempler på kodeveksling i VP og DP, men da ofte i form av røtter. Jeg finner også det som kan se ut som norske innlånte funksjonelle element i engelske strukturer. Knytter man dette til språkmodus, ser Hedda her ut til å være et sted mellom en enspråklig engelsk modus og flerspråklig modus. Den engelske produksjonen er svært høy, men det er også en del norsk og relativt mye intrasentensiell kodeveksling.

4.4 Blandet utputt

Denne delen er som nevnt de opptakene der Heddas utputt består av både norsk og engelsk. Det er syv opptak som til sammen er på 5 timer og 32 minutter. I to av opptakene er Hedda, mor og forskningsassistent til stede, og i de fem andre er bare Hedda og far til stede.

Gjennomsnittet på MLU på tvers av de syv opptakene er 2,919. Den er altså gjennomsnittlig lavere enn i de andre opptakene. Som nevnt tidligere kan det være flere grunner til at MLU varierer som det gjør. Et element i disse opptakene er at det er flere voksne, som kan føre til flere avbrytelser, som igjen kan føre til lavere MLU. Andelen norsk er her 41,89% og 58,11% engelsk. Ser man på kodeveksling i disse opptakene, er det 83 utsagn med intrasentensielle kodevekslinger. Det tilsvarer 4,22% av de totale utsagnene, og er dermed mer enn i de engelske opptakene, der man finner intrasentensielle kodevekslinger i 3,34% av utsagnene.

Retningen på vekslingene går begge veier, altså norske element brukes i engelske strukturer, og engelske element brukes i norske strukturer. Eksempler på norske element i engelske strukturer er gjengitt i (33) til (36).

(33)	then it will gro back	(3;6.25)
(34)	the blomster	(3;6.22)
(35)	drawing a blomster	(3;10.25)
(36)	blomsters	(3;10.25)

I (33) er den norske verbrotta *gro* hentet inn i en engelsk struktur. Ellers ser vi at ordet *blomster* er hentet inn fra norsk i (34), (35), og (36). Eksemplene (33) til (36) ligner på vekslingene man finner i de engelske opptakene, med tanke på retning. Noe som skiller disse opptakene fra de engelske opptakene, er at man her finner vekslinger som går andre veien, og man får vekslinger med engelske element i norske strukturer. Eksempler på dette er illustrert i (37) til (39):

(37)	du må jo bare show-e	(3;9.12)
(38)	the sour cream er inni her	(3;9.6)

(39) saus og **onions pepperoni** saus og ost (3;9.12)

Kort oppsummert er det stort sett leksikalske element som hentes inn i setningene, men man finner også eksempel på veksling med funksjonelle element.

(40) mama bear-**en** is washing clothes (3;10.25)

I (40) er det norske bestemthetssuffikset *-en* hentet inn i det som ser ut som en engelsk struktur. Etersom temaet for samtalen er Hakkebakkeskogen, er det naturlig å anta at *mama bearen* er en oversettelse av det norske navnet *Bjørnemor*. Dette kan være med å forklare hvorfor *-en* dukker opp i oversettelsen. *Mama Bearen* kan i så tilfelle analyseres som et egennavn eller en *chunk*, og da er ikke *-en* et funksjonelt element, men en del av navnet. Dette blir diskutert mer detaljert i 5.2.

Som i den engelske kategorien, finner man også her intrasentensielle vekslinger i CP. Eksempler på dette er gjengitt i (41) og (42).

(41) can you see **at det er** ... it's winter (3;7.15)

(42) you have to take a bath **før** we put the cast on (3;6.25)

I (41) bruker Hedda en norsk CP i en engelsk setning. I (42) ser vi at *før* er hentet inn i en engelsk setning og her fungerer som en konjunksjon. Igjen finner jeg ingen eksempler på at det brukes engelske funksjonelle element i norske setninger.

Det er også flere interessante intersentensielle kodevekslinger i denne delen av opptakene. I et av opptakene lager Hedda først mat med far og snakker etterpå med mor om hva hun og far har gjort. Et utdrag fra opptaket er gjengitt i (43).

(43)

Mor: kan du fortelle mæ korsn dokker laga pizzaen? (3;9.12)

Hedda: han pappa ...

Mor: lærte dæ det?

Hedda: **my daddy have teached me**

I (43) veksler Hedda over til engelsk i samtale med mor. Dette er som nevnt under 4.2, svært sjeldent. En forklaring på denne vekslinga kan være at Hedda og mor snakker om noe som foregikk på engelsk, og derfor bruker Hedda engelsk for å beskrive det. Det at temaet for samtalen bestemmer varietet, er ikke unormalt hos flerspråklige og er også funnet hos voksne bidialektale (Indrehus, 2014). Det kan også henge sammen med språkmodus, der man kan anta at når temaet er knyttet til et av språkene, aktiveres språket i større grad, og en får derfor mer tverrspråklig påvirkning. Uten å gå mer inn på dette, illustrerer dette at kodeveksling kan være svært komplekst og at mange faktorer spiller inn.

Et annet interessant funn i denne delen av opptakene, er at de intrasentensielle kodevekslingene ofte opptrer i sammenheng med overgang fra et språk til et annet. Et eksempel på dette ble illustrert i (29) i 4.3, da hentet ut fra samtale mellom Hedda og far. I de blandede opptakene er dette fenomenet særlig framtrедende når Hedda leker alene. (44) og (45) illustrerer dette.

(44)

dattera mi (3;7.15)
ikke **kill** dattera mi
she'll die

(45)

it's just us (3;7.15)
I cannot go to **det er ferdig**
snart framme

Noe som også går igjen når Hedda leker, er en lekespråkvarietet. Lekespråkvarieteteten går på tvers av språkene, og kan være engelsk med norske innslag, norsk med engelske innslag, eller ren norsk eller engelsk. Et kjennetegn på Heddass lekespråk er at hun endrer tonelag fra nordnorsk høytone til lavtone. Dette er noe mange barn gjør i lek, og mange kobler dette til dialekter fra Østlandet og Oslo-området (Hoel, 2014:15).

Når Hedda leker, er det vanskelig å vite hva som er ubevisst kodeveksling og hva som er lekespråk. Et eksempel på dette er steder der hun utelater suffiks på norsk som i (46).

(46) æ kaste banan i **ulve** sitt **hod** (3;7.15)

Her er det vanskelig å vite om de manglende suffiksene kommer fra Heddas indre grammatikk, eller om det er en mer bevisst form for veksling som brukes for å skille karakterer fra hverandre når hun leker. Det kan også være en kombinasjon av de to alternativene. Som (47) illustrerer, er det ofte større variasjon i språket til Hedda når hun leker.

(47)

Hedda:	I'm gonna hent my train (Lek)	(3;6.30)
Forsk.:	which one is this train?	
Hedda:	look! (Lek)	
Hedda:	det der (Lek)	
Forsk.:	what's he doing?	
Hedda:	kjeder meg (Lek)	

I første linje ser vi at Hedda har lånt inn den norske verbrotta *hent*, men gitt den engelsk form ved å fjerne suffikset. Dette kan være noe av det samme som skjer i (46), selv om det her er snakk om substantiv. Hvorvidt eksemplet i (46) er en del av lekespråket, altså en mer bevisst type kodeveksling, eller en form for ubevisst kodeveksling, er vanskelig å si. Disse formene er ikke tatt med når jeg har telt opp antall intrasentensielle kodevekslinger, men er likevel interessante.

Lekespråk er ikke noe jeg har sett videre på i dette prosjektet, men det kan fortelle oss noe om kompleksiteten rundt Heddas språkbruk. Som illustrert, er det vanskelig å bestemme hva slags språkmodus Hedda er i når vi ser på opptak i den blandede konteksten. Trolig befinner hun seg i en flerspråklig modus som veksler på å styre mot norsk og engelsk.

For å oppsummere, er det større variasjon av kodeveksling i denne delen av opptakene enn i de andre, både med tanke på retning og hva som hentes inn. Språkmodus ser ut til å variere i større grad her enn i de andre delene, og man finner flere tilfeller av kodeveksling der funksjonelle element er hentet inn fra det som på overflata ser ut som sekundærspråket.

4.5 Oppsummering av resultater

For å oppsummere er det mye variasjon i Heddas utputt. Mønsteret er at hun snakker norsk med mor, norsk og engelsk med far, og engelsk og noe norsk med forskningsassistent. En oversikt over antall utsagn og intrasentensielle kodevekslinger er gitt i tabell 1.

Tabell 1

Utputt	Antall utsagn	Antall intrasentensielle kodevekslinger
Norsk	979	2
Engelsk	1769	59
Blandet	1967	83

Som det kommer fram i tabell 1, er det mye intrasentensiell kodeveksling i opptak der det snakkes engelsk, og det er så å si ingen når hun snakker norsk med mor. Ellers er det også mye veksling når Hedda leker, både på setningsnivå og frasenivå. Retninga på vekslingene varierer, og ser i stor grad ut til å henge sammen med språkmodus. Når Hedda er i en tilnærma enspråklig engelsk språkmodus, henter hun inn leksikalske element fra norsk inn i engelske strukturer. Når hun beveger seg nærmere norsk, og er i en flerspråklig språkmodus, blir element fra engelsk plassert inn i norske strukturer. Når hun er i en tilnærma enspråklig norsk språkmodus, ser vi lite til ingen eksempler på intrasentensielle kodevekslinger. Jeg skal nå se nærmere på de intrasentensielle vekslingene innen DP, VP og CP, og diskutere hvorvidt den eksoskeletale modellen kan brukes til å analysere disse.

5 Diskusjon

I denne delen av oppgaven skal jeg se på hvordan den eksoskeletale modellen fungerer i møte med datamaterialet fra masterkorpuset. Før jeg går inn på selve analysen, skal jeg kort repetere hvordan den eksoskeletale modellen ser ut og hva den vil forutsi av vekslinger.

Deretter skal jeg se på eksempler fra korpuset og analysere disse gjennom den eksoskeletale modellen. Jeg har valgt å organisere diskusjonskapittelet i DP, VP, og til sist CP, og presenterer også analysene i denne rekkefølgen. Avslutningsvis skal jeg oppsummere funnene og svare på hypotesene presentert i innledningen. Eksempelene fram til 5.1 er selvlagde eksempler, og er ikke hentet fra korpus. Eksempler fra 5.1 og utover er alle fra Hedda, med mindre noe annet er spesifisert.

Som beskrevet i 2.4, bygger den eksoskeletale modellen på element fra distribuert morfologi. DM antar at setninger starter ut med et syntaktisk skjelett bygd opp av abstrakte morfemer og røtter. I en tospråklig kontekst antar man at de abstrakte morfemene er sortert inn etter språk, men at røttene ikke er det. Det betyr at ett av de involverte språkene, hovedspråket, vil bidra med den syntaktiske strukturen. Etersom røttene ikke er sortert inn etter språk, kan disse fritt plasseres inn både fra hovedspråket og sekundærspråket. Hvilket av språkene som er hovedspråk kan veksle og henger sammen med hvilken språkmodus språkbrukeren befinner seg i.

Basert på den eksoskeletale modellen vil man for det første forvente å finne intrasentensiell kodeveksling, ettersom røttene fritt kan distribueres inn i strukturen. Videre vil man forvente å finne at det kun hentes inn leksikalske element fra sekundærspråket, og at de funksjonelle elementene vil komme fra hovedspråket. Jeg tar her utgangspunkt i at hovedspråket generelt vil være stabilt innen en og samme setning (CP), og at en derfor vil forvente at de funksjonelle elementene innen en CP vil komme fra det samme språket.

Riksem (2017) viser til tilfeller der man finner funksjonelle element fra begge språkene innen en og samme DP. Et eksempel på dette er ser vi i (15) i 2.4, her gjengitt som (48).

(48) The **gård-en**

(Riksem, 2017:18)

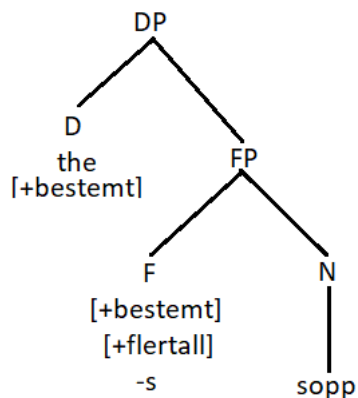
Her argumenterer hun for at dette kan forekomme under språkendring. Etersom barnespråk også er preget av overgangsstadier, vil jeg derfor forvente å finne denne type vekslinger i masterkorpuset.

Oppsummert vil jeg forvente å se at funksjonelle element kommer fra samme språk, mens leksikalske element fritt kan settes inn fra begge språkene. Jeg forventer at hovedspråket veksler mellom CPer, og at man f. eks kan få en underordna setning med engelsk som hovedspråk i en overordna setning hvor hovedspråket er norsk (se (18) i 2.4).

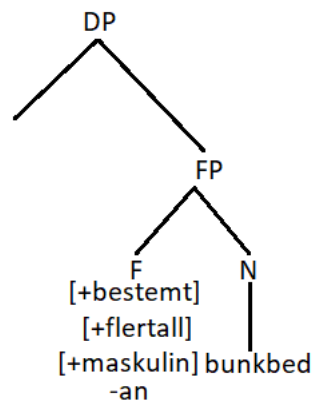
5.1 DP

Som vist i resultatdelen, finner man eksempler på kodeveksling i DP innen de tre modiene opptakene er sortert i. Vekslinga går begge veier, og vi får eksempler som (22) og (21), gjentatt her med struktur som (49) og (50).

(49) we have all three of the **sopp-s**

(50) og skal vi finne **bunkbed-an**

I (49) ser vi at trekkene i F samsvarer med at dette er en engelsk struktur. Trekket [+bestemt], realiseres gjennom den engelske determinativen *the*, og trekket [+flertall] realiseres av det engelske flertallssuffikset *s*. I trestrukturen i (50) samsvarer trekkene i F med at dette er en

norsk struktur. I F finner vi trekkene [+bestemt], [+flertall] og [+maskulin]⁴. Trekkene i F realiseres gjennom suffikset *-an*. Ser vi på de fullstendige utsagnene, er det også sammenheng mellom hovedspråk i DP og den overordna strukturen. Vekslinger som (49) og (50) er de mest frekvente vekslingene i materialet, og vi ser det samme mønsteret: det hentes inn leksikalske element fra sekundærspråket inn i hovedspråkets struktur. Røttene som hentes inn i DP er ikke bare substantivrøtter. I (51) og (52) finner man eksempler på at adjektivet «ny» er plassert inn i engelske strukturer:

(51) the **ny hus** (3;7.15)

(52) the **ny door** (3;7.15)

Ettersom adjektivrota *ny* ikke har grammatiske egenskaper, er det ikke problematisk at denne brukes i den engelske strukturen.

Igjen ser vi at leksikalske element uten grammatiske egenskaper hentes inn fra sekundærspråket og plasseres inn i en struktur fra hovedspråket. Selv om dette absolutt er tendensen, finner man også vekslinger som ikke er like rett fram å forklare nettopp fordi det ikke er like tydelig hvilket språk som gir den syntaktiske strukturen. Eksempler på dette er (40) og blomstereksemplene i (34) til (36). Eksemplene er gjengitt som (53) til (56).

(53) Mama Bear-**en** is washing clothes.

(54) **the** blomster

(55) blomster-**s**

(56) **a** blomster

⁴ Nordnorsk bøyning av substantiv:

Maskulin: en gutt – gutten – gutta – guttan

Feminin: ei/en jente – jenta – jente – jenten

Nøytrum: et barn – barnet – barn – barna

I (53) er det tydelig at hovedspråket er engelsk, og en vil da utfra undergruppeprinsippet forvente at de funksjonelle elementene samsvarer med trekkene fra engelsk eller minimum en undergruppe av trekkene fra engelsk. Det man ikke vil forvente er å finne funksjonelle element med flere kategorier enn det er i F. Utfordringa for modellen er at i (53) finner vi et norsk funksjonelt element som har flere grammatiske kategorier enn et tilsvarende engelsk element. Leser vi *-en* som et norsk suffiks, samsvarer dette med trekkene [+bestemthet +entall +maskulin]. På engelsk vil man i F kun ha trekkene [+ bestemthet +entall], men ikke genustrekk. Dette er illustrert i (57).

- (57) Engelsk: *mama bear-en*
 FP=[+bestemt]
 [+entall]
 -en=[+bestemt]
 [+entall]
 [+maskulin]

Dette skal ifølge undergruppeprinsippet ikke være mulig, ettersom funksjonelle element kan inneholde en undergruppe av trekkene i F, men ikke flere trekk enn det man finner i F. Samtidig som dette kan være en mulig utfordring for den eksoskeletale modellen er det som nevnt under 4.4 også en annen mulighet. *Mama Bearen* kan være lagret som det engelske navnet på Bjørnemamma, en karakter fra Hakkebakkeskogen. *Mama Bearen* kan da tolkes som et navn, og ikke som *mama bear-en*. Dette vil da ikke være problematisk for den eksoskeletale modellen og er en mulig alternativ analyse.

Blomstereksemplene møter den samme utfordringa, men kan ikke forklares med samme alternative analyse som (53). I (54) er det to funksjonelle element fra to forskjellige språk i samme DP. Uavhengig av hvilket språk som er hovedspråket, vil kombinasjonen av *the* og *-er* ikke være grammatisk ettersom *the* realiserer trekket [+bestemt] og *-er* realiserer trekkene [+ubestemt +flertall]. Vi får dermed en «kollisjon» i kategorien *bestemthet*.

Går vi videre til (55), er samme trekk markert to ganger, noe som kalles overmarkering. Først er [+flertall] realisert gjennom *-er* [+ubestemt +flertall], deretter gjennom det engelske suffikset *-s* [+flertall]. Igjen får man utfordring med tanke på at det er hentet inn funksjonelle element fra to språk i samme frase. Samtidig er overmarkering en

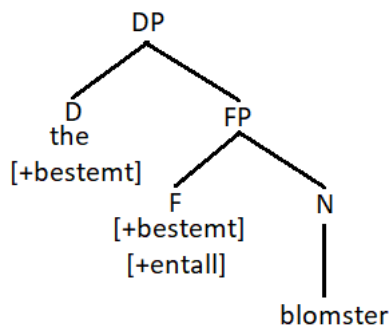
tendens man finner hos flerspråklige, og særlig hos arvespråkbrukere (Polinsky & Scontras, 2020). Dette kan da være en del av Heddas indre grammatikk.

Det siste blomstereksemplet (56) møter noe av de samme utfordringene som (54). Her er det ikke bare forskjellige kategorier, men også motsigende trekk uavhengig av om man analyserer dette som en norsk eller engelsk struktur. Dette illustreres i (58).

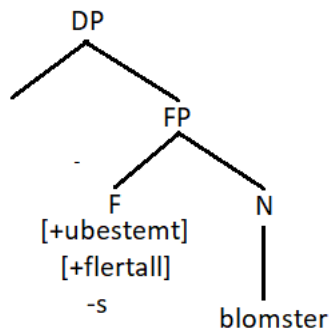
- (58) a [+ubestemt +**entall**]
blomst
-er [+ubestemt +**flertall**]

Dersom man analyserer frasen som i (58), vil frasen være ugrammatisk fordi det er motsigende trekk i kategorien tall. Ettersom eksemplene (54), (55) og (56) alle inneholder ordet *blomster* og det ikke er funnet lignende eksempler med andre substantiv i masterkorpuset, kan man vurdere en alternativ analyse. *Blomster* kan være analysert som en rot og ikke som *blomst+er*. I en slik analyse vil ikke noen av blomstereksemplene være problematisk, og eksemplene vil da følge mønsteret for vekslinger i DP. Dette er illustrert i trestrukturene i (59), (60) og (61).

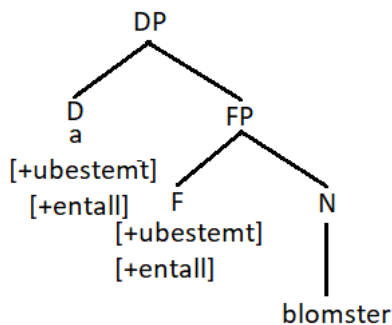
(59)

(60)

(61)

I denne analysen følger man mønsteret som forventes gjennom den eksoskeletale modellen.

Jeg foreslår her to mulige forklaringer på en slik analyse. *Blomster* som entallsform kan være en form fra Heddass innputt. *Blomster* blir brukt som entallsform flere steder i litteraturen og i dikt. Et eksempel på dette er Knut Hamsun som bruker dette i *Markens Grøde*: «Hun var uskyldig som en blomster» (Hamsun, 1917:77). Selv om Hedda trolig ikke kjenner til *Markens Grøde*, viser dette at formen eksisterer og kan være en form som har dukket opp i Heddass innputt⁵.

Samtidig som dette er en mulighet er det ikke funnet andre eksempler på at Hedda bruker *blomster* som entallsform i masterkorpuset. Som nevnt under 3.3, er dette en av utfordringene med datamaterialet som brukes her: man kan ikke si noe om det som ikke er der, kun det som er der. Det man finner er at hun bruker *blomst* rundt eksemplet (56) gjengitt i (62):

⁵ Et annet eksempel kan man finne i teksten «Man er aldri for langt borte for en blomster.»

<https://www.euroflorist.no/valentines-day-ct1690>

(62)

Hedda: æ trur vi (.) tegne en **blomst** (3;10.25)
Forsk: what?
Mor: you have to guess in English
Hedda: I think you **tegn** (..) drawing a **blomster**

Selv om (62) viser at Hedda bruker *blomst* som entallsform, betyr naturligvis ikke dette at hun ikke også kan bruke «blomster» som entallsform. Det er interessant at hun da eventuelt bruker en annen form på engelsk enn på norsk, men det betyr ikke at det er umulig.

En annen forklaring av *blomster* er at det er brukt som en engelsk rot. Dette stemmer også overens med uttalen av *blomster*, der *-er* uttales med /ə/, som *-er* i *flower*. En forklaring på hvorfor hun eventuelt skulle gjøre dette, henger igjen sammen med språkmodusen hun befinner seg i, og hvordan den kan påvirke tilgangen til vokabularet. Bruken av *blomster* kan da være en strategi Hedda bruker i flerspråklige situasjoner der hun ikke får tilgang til det engelske vokabularet. Dette er noe Grimstad (2017) også finner i sitt materiale. De gangene hun finner funksjonelle elementer fra sekundærspråket, forklares disse som tilfeller der språkbrukere ikke får tilgang til vokabularet og dermed må låne inn hele formen (Grimstad, 2017:14). Dette er bare to av flere mulige forklaringer på bruken av *blomster* i de tre blomstereksemplene. Akkurat hvorfor Hedda eventuelt bruker *blomster* som entallsform/rot er ikke sentralt i dette prosjektet. Poenget er at en slik analyse gir mening både med tanke på grammatikk og den eksoskeletale modellen.

For å oppsummere, stemmer vekslingene i DP med vekslinger man vil forvente å finne. Stort sett er norske leksikalske røtter hentet inn i en engelsk DP, og de tilfellene der det på overflata kan se ut som det er hentet inn funksjonelle elementer fra sekundærspråket, kan forklares med andre faktorer uten å gå på akkord med modellen.

5.2 VP

I VP-området ser man noen av de samme tendensene som i DP-området. I resultatdelen konkluderte jeg med at retninga på kodeveksling ser ut til å skifte etter hvilken språkmodus Hedda er i, og man får dermed både VPer der norsk er hovedspråk og VPer der engelsk er hovedspråk. Eksempler på dette er (33), (24), (44b), og (25) her gjengitt som (63), (64), (65) og (66).

(63) then it will **gro** back

(64) Mommy can **flytt** into my house

(65) ikke **kill** dattera mi

(66) æ bare **cut**

I (63) og (64) er det hentet inn norske leksikalske element i engelske strukturer, noe som stemmer med tendensen vi ser mest av i masterkorpuset. I begge eksemplene er det leksikalske elementet et infinitt hovedverb, og det er dermed ingen krav fra strukturen om grammatiske egenskaper. Den eneste endringa er i (64), der *flytte* har fått null-suffiks. I (65) er hovedverbet *kill* hentet inn i imperativ, og i (66) er det litt vanskelig å vite om det er snakk om presens eller preteritum, men utfra kontekst, gjengitt i (67) er det naturlig å anta at dette er presens.

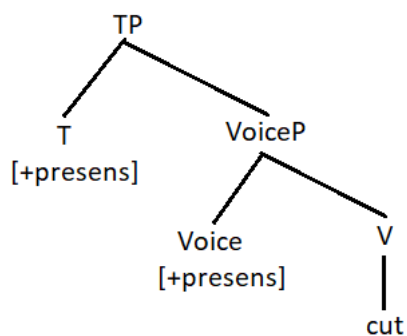
(67)

Forsk.: so you don't want to cut it completely off? (3;11.1)

Hedda: æ bare **cut**

I (67) er hovedspråket norsk, og det er hentet inn et engelsk leksikalsk element. Strukturen er illustrert i (68):

(68)

Som det kommer fram av trestrukturen, er dette ikke problematisk med tanke på samsvar av trekk mellom Voice og T. Det er heller ikke problematisk å analysere dette gjennom den

eksoskeletale modellen. Tendensen her er at det kun hentes inn hovedverb og ikke hjelpeverb fra sekundærpråket.

Et eksempel på kodeveksling fra masterkorpuset som er utfordrende å analysere gjennom den eksoskeletale modellen, er (28), her gjengitt som (69):

(69) dem ikke **know** at det er en prinsesse

I (69) ser det ved første øyekast ut som det kun er lånt inn et leksikalsk element, rota *know*, fra engelsk inn i en norsk struktur. I utgangspunktet skiller ikke dette seg fra andre eksempler i masterkorpuset. Dersom vi gjør en lignende analyse for (69) som i andre eksempler, møter vi derimot en utfordring med tanke på setningsstrukturen. Hovedsetninga, *dem ikke know*, bryter med V2-regelen på norsk. Den norske varianten ville vært *dem vet ikke*. I teorien kunne dette vært et eksempel på hvordan Heddass grammatikk ser ut på dette stadiet i henne tilegnelsesprosess. Samtidig er V2-regelen noe som tidlig kommer på plass hos norske barn (Westergaard, 2009). Det er heller ingen andre eksempler i Heddass norsk der hun bryter med V2-regelen:

(70) du får ikke masse (3;10.12)

(71) æ lukte ikke det (3;7.15)

(72) den må du ikke blande (3;10.25)

V2 hos norsk/engelsk tospråklige barn har også blitt undersøkt av Anderssen & Bentzen (2018). De finner at barn som har denne språkkombinasjonen ofte vil overprodusere V2-strukturer i engelske setninger, selv om det på engelsk ikke skal være V2 i disse strukturene. Dette illustrere det de kaller overlappende overflatestrukturer (se 2.3). (73) og (74) er eksempler fra masterkorpuset der Hedda ser ut til å teste ut norsk setningsstruktur på engelsk.

(73) it turns not me bigger (3;10.17)

Engelsk: it does not turn me bigger

- (74) hear you that song that I made? (3;10.25)
Engelsk: Did you hear that song that I made?

Som det kommer fram i eksemplene over, har Hedda på dette stadiet av tilegnelsen ikke tilegnet seg *do*-support på engelsk. Tilegnelsen av *do*-support er noe enspråklige engelsktalende barn tilegner seg fra de er 2;3 og senere (Rispoli, Hadley & Holt, 2012). Anderssen & Bentzen (2018) antar også at hos barn med samme språkkombinasjon som Hedda, vil *do*-support tilegnes enda senere og trolig med større individuell variasjon. Det er altså normalt å ikke ha tilegnet seg *do*-support på dette stadiet.

Selv om funnene til Anderssen & Bentzen ikke kan overføres direkte til (69), viser dette at den syntaktiske strukturen også kan veksles mellom språkene. Eksemplene gjengitt i (73) og (74) er ikke norske strukturer, de er en del av Heddas engelske grammatikk. I Heddas engelske grammatikk er ikke *do*-support på plass enda, noe som antas å være grunnen til at hun produserer strukturer som disse. I (69) ser vi det motsatte, i og med at det her er norske ord i strukturen. En mulig analyse er at den engelske ordstillinga er et resultat av bruken av det engelske verbet *know*, som igjen medfører innlån av engelsk struktur.

I litteraturen rundt den eksoskeletale modellen er det stort sett vekslinger innen VP og DP som har blitt testet, og det er ikke sagt noe om hvilke andre vekslinger man vil forvente på høyere nivå i setninga. Ettersom jeg ikke kan finne eksempler på lignende strukturer som i (69) i masterkorpuset eller i litteraturen rundt den eksoskeletale modellen er det vanskelig å diskutere dette videre. Dette er heller ikke en del av problemstillinga for masteroppgaven.

Med unntak av (69), kan den eksoskeletale modellen analysere vekslinger i DP og VP. Utfordringa kommer først når andre element hentes inn, som veksling mellom syntaktiske strukturer. Dette illustrerer at forholdet mellom hovedspråk og sekundærspråk kan være relativt fleksibelt. Fleksibiliteten og de metaspråklige faktorene som spiller inn, kommer tydelig fram i møte med et barnespråkskorpus, der man ikke kan ta utgangspunkt i at hovedspråket er A og sekundærspråket er B. Dette blir enda tydeligere i møte med vekslinger i CP.

5.3 CP

Som nevnt flere ganger, er vekslinger i CP ikke en del av kodevekslingene litteraturen rundt den eksoskeletale modellen tar for seg. Utfra teorien kan man likevel forutsi noen muligheter. Det vil blant annet være mulig å hente inn element innen CP-domenet på lik linje som i DP og

VP. Hovedspråket vil her gi strukturen, mens det kan hentes inn leksikalske elementer fra sekundærspråket. I dette korpuset, der språkmodus varierer, vil man forvente å finne underordna CPer i overordna setninger, der den underordna CPen kommer fra sekundærspråket i den overordna setninga. Dette finner vi også et eksempel på i (41), her gjengitt som (75):

(75) can you see **at det er ...**

En analyse av (75) vil være at den overordna setninga er engelsk og at det er hentet inn en norsk CP. En slik analyse vil da legge til grunn at i en flerspråklig språkmodus vil hovedspråket være fleksibelt, og det vil være mulig at hovedspråket bytter mellom en overordna og en underordna CP. Denne typen vekslinger er altså ikke utfordrende for den eksoskeletale modellen. Andre vekslinger innen CP er derimot ikke like rett fram.

(76) he has eaten so much medicine (3;6.29)
at he must poop some out

(77) it's just wolves **som** can eat this (3;11.1)

(78) I can not go to **det er ferdig** (37b)

(76) og (77) skiller seg fra (75), i og med at det kun er subjunksjonen i (76) og (77) som ser ut til å være hentet inn fra norsk, mens i (75) er hele den underordna setninga hentet inn fra norsk. I (76) er *at* hentet inn fra norsk, mens resten av elementene er fra engelsk. I (77) ser vi det samme, men her er det *som* som er hentet inn fra norsk. I (78) er *to* brukt som en subjunksjon og kan oversettes til *før*, som i *jeg kan ikke gå før det er ferdig*, og innleder her en norsk underordna setning.

Subjunksjoner vil fra et grammatisk perspektiv kategoriseres som funksjonelle elementer, og man vil gjennom den eksoskeletale modellen derfor forvente at de kommer fra samme språk som strukturen, altså hovedspråket. Dette blir det som nevnt ikke sagt noe om i litteraturen rundt den eksoskeletale modellen, men ettersom de abstrakte morfemene er sortert etter språk, burde dette også gjelde subjunksjoner som de vi finner i eksemplene.

Innen DM er det to element som plasseres inn i strukturen: røtter og abstrakte morfemer. En mulig analyse av (76) til (78) kunne dermed vært at subjunksjoner ikke er abstrakte morfemer, men røtter. I følge Embick & Noyer (2007) består de abstrakte morfemene av grammatiske trekk, som [+flertall] i en DP eller [+presens] i en VP, og er ikke fonologisk realiserte element. Ettersom røttene ikke er grammatiske, er det et minimumskrav at rota kategoriseres i strukturen, og dette kan skje gjennom en funksjonell node, som f. eks *v*, *n*, etc (Embick & Noyer, 2007:6). En kunne da sett for seg at subjunksjonene i (76), (77) og (78) er røtter som kategoriseres i strukturen gjennom abstrakte morfemer. Det nærmeste vi kommer et svar på en slik analyse, er at Embick & Noyer sammenligner forholdet mellom abstrakte morfemer og røtter med forholdet mellom funksjonelle og leksikalske kategorier: «The distinction (...) is thus related to that between the functional categories and the lexical categories» (Embick & Noyer, 2007:6). Dette er med på å avkrefte en analyse der subjunksjoner er røtter og dermed fritt kan settes inn i en engelsk struktur.

Undergruppeprinsippet legger til grunn at trekkene må samsvare mellom struktur og funksjonelle element som plasseres inn i strukturen. En annen løsning på kodeveksling innen CP, er at det her ikke er spesifikke trekk som må samsvare i strukturen, og at dette medfører at subjunksjoner fritt kan settes inn i strukturen uavhengig av hvilket språk de tilhører, så lenge de ikke «kolliderer» med trekkene i strukturen. Dersom man kun ser på kravet om at funksjonelle element skal samsvare med trekk i strukturen, er det mulig å forklare norske subjunksjoner i engelske strukturer. En slik analyse vil også åpne for andre vekslinger, som blant annet innlånte konjunksjoner, som har blitt funnet i andre flerspråklige korpus (se blant annet Hebblethwaite mfl., 2007). Et argument mot en slik analyse finner vi i Åfarli (2015):

«functional heads are constituted by feature matrixes which must be satisfied by the insertion [...] of functional items with strictly corresponding feature specifications, which can on the whole only be supplied by the same language as the frame since the functional items of a language are designed to express just the underlying feature matrixes of that particular language»

(Åfarli, 2015:25)

Artikkelen sitatet over er hentet fra, nevner ikke noe om hvordan man vil kategorisere subjunksjoner, men igjen blir subjunksjoner stort sett kategorisert som funksjonelle element, og vil da ifølge sitatet over, komme fra hovedspråket.

En tredje mulighet er å vurdere andre teorier. López, Alexiadou & Veenstra (2017) argumenterer for å bruke DM og faser (*phase-theory*) for å se hvilke begrensninger som finnes for kodeveksling. Når syntaksen deriveres, antar man gjennom faseteori at den bygges opp av faser. Hovedsakelig skiller man mellom to faser, en som svarer til vP og en som svarer til CP. Syntaksen settes sammen fase for fase, og når vP-fasen er bygd opp og kobles til T, er vP-fasen «stengt», og kun element som befinner seg i grensen mellom fasene kan flyttes (Platzack, 2011:84-85). López mfl. mener at kodeveksling kan foregå i overgangene mellom fasene, men ikke innad i en og samme fase. Grunnen til dette er at fasehodet ifølge *The Phase Head Hypothesis*, bestemmer de grammatiske egenskapene i sin fase (López mfl., 2017:3). Ettersom C er fasehodet i [CP TP] vil det derfor ikke være mulig å kodeveksle innenfor CP-fasen.

Et unntak der veksling mellom CP og TP er mulig, er ifølge López mfl. når det er innhold i specCP, som for eksempel ved bruk av spørreord. Et eksempel på dette er gjengitt i (79).

(79) Ich weiß nicht, **welches Buch Juan compró** (López mfl., 2017:9)
jeg vet ikke hvilken bok Juan kjøpte

Unntaket vil fremdeles ikke omfatte subjunksjoner, ettersom disse står i C-hodet og ikke fyller specCP. Disse hører til samme projeksjon som TP, og det vil derfor ikke være mulig å kodeveksle mellom disse to.

Faseteori er ikke hentet fra litteratur om den eksoskeletale modellen, og det er vanskelig å vite om man i denne modellen også vil ta i bruk faser på samme måte som López mfl. gjør, men det er i alle fall en indikasjon på at vekslinger som i (76), (77) og (78) er utfordrende for modellen.

For å oppsummere vekslinger i CP, møter vi her utfordring når det plasseres inn en subjunksjon fra det som på overflata ser ut som sekundærpråket. Ellers kan en underordna CP hentes inn fra sekundærpråket og plasseres inn i en overordna struktur fra hovedspråket.

⁶ Oversettelse, kursiv og fet skrift har jeg lagt inn selv.

5.4 Oppsummering

Den overordna problemstillinga i masterprosjektet er «kan den eksoskeletale modellen analysere kodeveksling i barnespråk?». For å svare på dette satte jeg opp to hypoteser, gjengitt her:

- (I) Den eksoskeletale modellen kan analysere kodeveksling i DP og VP fra et barnespråkskorpus.
- (II) Det eksoskeletale modellen kan analysere kodeveksling i CP fra et barnespråkskorpus.

Hvis vi ser på hypotese I og DP, finner jeg stort sett vekslinger man ville forutse gjennom den eksoskeletale modellen. Unntakene som dukker opp er få og kan relativt enkelt forklares uten å bryte med den eksoskeletale modellen. I VP møter modellen utfordring kun i møte med syntaktiske vekslinger. Konklusjonen vil derfor være at modellen kan analysere kodeveksling i DP og VP i barnespråk, men den møter utfordringer når vi møter strukturelle vekslinger.

Den andre hypotesen er ikke like enkel å svare på. Vekslinger i CP har ikke blitt testet før, og det er derfor utfordrende å vite hva slags vekslinger man kan forvente å finne. Det er flere eksempler i masterkorpuset der en underordna setning innledes med en subjunksjon fra det som på overflata ser ut som sekundærspråket. Dette er utfordrende for modellen, i og med at man ser for seg at strukturen lages av hovedspråket. Det er flere tilfeller som dermed er vanskelig for modellen å forklare, men man finner også eksempler her som fungerer fint med modellen, som når en underordna CP fra norsk brukes i en overordna engelsk setning. Hypotesen vil så langt avkreftes, ettersom modellen slik den fremstilles her ikke kan forklare vekslingene man finner i CP.

Oppsummert fungerer modellen på de delene av språket den er blitt testet på tidligere, altså DP og VP. Den forutsier de overordna mønstrene man finner, og den fungerer godt som analyseverktøy. Det er fremdeles deler av modellen som ikke er helt tydelige. Et spørsmål er hvor ofte hovedspråket kan skifte, som igjen vil bestemme hvilke begrensninger som finnes for kodeveksling. Innen den eksoskeletale modellen er det ikke lagt inn tydelige begrensninger for når hovedspråket kan veksle, men generelt ser hovedspråket ut til å være stabilt innen samme CP. Som nevnt under 2.4, trekker Grimstad mfl (2018) fram et eksempel der ett enkelt funksjonelt element er hentet inn fra det som på overflata ser ut som sekundærspråket. Eksemplet er gjengitt i (80):

- (80) Jeg husker ikke **the** by der vi stoppet
(Grimstad mfl., 2018:208)

Eksemplet blir forklart med at *the by* er en engelsk DP, som er hentet inn i en større norsk enhet. I DPen er hovedspråket engelsk, og *by* er en innlånt leksikalsk rot. Deretter veksler hovedspråket tilbake til norsk fra *der* og ut (Grimstad mfl., 2018:207). Åfarli (2015) nevner også at hovedspråket kan veksle både inter- og intrasentensielt (Åfarli, 2015:25). Dette åpner da for at alle vekslinger som følger de involverte språkenes grammatikk er mulige, og at hovedspråket kan veksle gjennom hele setninga innen hver frase. Dette vil være en mulig analyse av kodeveksling i CP-området. Hvis vi ser tilbake til eksemplene der kun en subjunksjon er lånt inn, som i (76), (77) og (78), kan man analysere disse slik at hovedspråket i starten av setninga er engelsk, og veksler kun til norsk i CP, før det veksler tilbake til engelsk i TP.

Det er flere grunner til å være kritisk til en slik analyse. For det første vil dette åpne for at all kodeveksling er mulig så lenge det forholder seg til de involverte språkenes grammatikk. Dette ville løst utfordringene som er funnet i masterkorpuset, og dette kan naturligvis være svaret på «kodevekslingsgåten», men da vil store deler av den eksoskeletale modellen være overflødig for å beskrive kodeveksling. Spørsmålet om man egentlig trenger begreper som hovedspråk og sekundærpråk vil også dukke opp. Dersom alt er mulig innenfor språkenes grammatiske begrensninger, vil det være like relevant å trekke inn en leksikalsk modell som en eksoskeletal modell. Jeg har på grunn av dette valgt å ikke bruke en slik forståelse av modellen, men har brukt prinsippet om at hovedspråk danner syntaksen innen CP, og at det kan hentes inn røtter fra sekundærpråket som da vil realiseres som leksikalske element. Dette er også tendensen jeg finner, og, som Grimstad mfl. (2018) påpeker, er (80) et sjeldent eksempel.

En annen faktor som spiller inn i denne oppgaven, er at det er et barnespråkskorpus som testes. En idé fra DM er at språktilegnelse hos flerspråklige vil være preget av at man må sortere de abstrakte morfemene etter språk (Grimstad mfl., 2014:222). Kan vekslingene vi finner i CP være en del av tilegnelsesprosessen til Hedda? Har hun ikke sortert de abstrakte morfemene? Det er to argumenter mot dette. For det første er Hedda nesten fire år når noen av disse tilfellene dukker opp, og man vil se for seg at sortering av de abstrakte morfemene er på plass på denne tiden. De aller fleste språkforskere er i dag enige om at språkene hos

flerspråklige tilegnes i adskilte systemer (se 2.3), så dette er ikke sannsynlig. For det andre ville man da forvente flere eksempler der Hedda ikke følger mønsteret. Det at Heddas vekslinger stort sett følger samme mønster, viser at det er et system, og at hun derfor må ha sortert de abstrakte morfemene.

Dette er naturligvis en modell under utarbeidelse, og når jeg her tester den opp mot en annen type korpus og andre deler av språket, er det å forvente at den ikke kan dekke alle tilfellene. Dette betyr ikke at modellen ikke fungerer. Et element som ser ut til å spille en viktig rolle er språkmodus. I de tilfellene der modellen utfordres, befinner Hedda seg i en flerspråklig språkmodus der begge språkene er aktiverte, ettersom samtlige utfordrende eksempler er fra opptak med blandet utputt. Utfra hva man finner i dette korpuset, tyder det på at språkmodus vil påvirke hvor ofte hovedspråket skifter både med tanke på intersentensielle vekslinger og intrasentensielle vekslinger. Selv om dette ikke vil bidra til å forklare de rent grammatiske forutsetningene for kodeveksling, vil dette spille inn på hva man kan forvente å finne.

6 Konklusjon

Jeg har brukt data fra et barnespråkskorpuser for å teste den eksoskeletale modellen på kodevekslinger i DP, VP og CP. Modellen fungerer godt i møte med vekslinger i DP og VP, men møter utfordringer i møte med vekslinger i CP.

Selv om modellen slik den ser ut i dag, møter utfordring med vekslinger i CP, er det fremdeles interessant å se at den kan brukes på samme måte i møte med barnespråk som i møte med voksne arvespråkbrukere. En utfordring med modellen er hvilke begrensninger den setter for kodeveksling, og da særlig med tanke på hvor fleksibelt hovedspråket er. I min analyse har jeg tatt utgangspunkt i at hovedspråk vil være stabilt innen samme CP, men en annen løsning er naturligvis å se tilbake til det Grimstad mfl. (2018) foreslår om hyppige vekslinger (se 2.4). Utfordringa med en slik løsning blir igjen at det ikke ligger tydelige begrensninger for kodeveksling. På den andre siden vil det å åpne for fleksible vekslinger, løse utfordringene man møter høyere i den syntaktiske strukturen.

En annen faktor som har fått større plass her enn i annen litteratur om modellen, er språkmodus. I denne oppgaven ser man en tydelig sammenheng mellom hovedspråk og språkmodus. De vekslingene det er vanskelig å analysere, dukker opp når Hedda ser ut til å være i en flerspråklig språkmodus, og begge språkene er aktiverte. En mulig tolkning av dette er at når begge språkene er aktiverte, vil hovedspråket veksle oftere. Akkurat hvilke andre vekslinger man eventuelt vil finne i en slik språkmodus er interessante både med tanke på den eksoskeletale modellen og med tanke på hvilken funksjon kodeveksling har. Et eksempel på dette er lekespråk, der man antar at vekslingene skjer noe mer bevisst. Hvilke forskjeller og likheter finner man mellom denne typen vekslinger og mer ubevisste vekslinger?

Modellen er som nevnt tidligere, relativt ny, og er så langt kun testet på deler av språket og utvalgte grupper av språkbrukere. For å utvikle modellen videre må den testes på andre deler av språket, og flere variasjoner av arvespråk, både med tanke på språkkombinasjoner og forskjellige typer arvespråkbrukere. Slik modellen fremstår gjennom analysene i dette prosjektet, er den et godt verktøy for å analysere vekslinger i DPer og VPer, men ettersom modellen fremstilles som en null-modell, kan man forvente at den også skal fungere på andre deler av språket. Hvilke andre element som må integreres, dersom det er nødvendig, er derfor et interessant spørsmål videre i utviklinga av modellen.

Problemstillinga for denne oppgaven har vært: Kan den eksoskeletale modellen analysere kodeveksling i barnespråk? Svaret på dette er ja. Selv om jeg i denne oppgaven viser at vekslinger i CP er utfordrende å forklare, fungerer modellen fremdeles på de

områdene den før har blitt testet på voksne språkbrukere. Montrul mfl. (2018) etterspør mer forskning på barn som er arvespråkbrukere for å få et helhetlig bilde av disse språkbrukerne. I denne oppgaven ser vi at den eksoskeletale modellen kan brukes på samme måte på barnespråk som voksnes språk, noe som kanskje er starten på et fullstendig bilde av arvespråkbrukere.

Kilder

- Alexiadou, A. & Lohndal, T. (2018). Units of Language Mixing: A Cross-Linguistic Perspective. *Frontiers in Psychology*, 9, artikkel 1719.
- Anderssen, M. & Bentzen, K. (2013). Cross-linguistic influence outside the syntax-pragmatics interface: A case study of the acquisition of definiteness. *Studia Linguistica*, 67(1), 82-100.
- Anderssen, M. & Bentzen, K. (2018). Different Outcomes in the Acquisition of Residual V2 and -Support in Three Norwegian-English Bilinguals: Cross-Linguistic Influence, Dominance and Structural Ambiguity. *Frontiers in Psychology*, 9, artikkel 2130.
- Anderssen, M., Westergaard, M. & Bentzen, K. (2012). Min bil eller bilen min: Eiendomskonstruksjoner i norsk barnespråk og amerikanorsk. *Språkutvikling, Dialekt og Grammatikk*, 17-24.
- Blume, M. A. & Lust, B. C. (2017). *Research methods in language acquisition: Principles, procedures, and practices* (1. utg). Washington, District of Columbia: De Gruyter Mouton: American Psychological Association.
- Borer, H. (2005). *Structuring Sense Volume 2: The Normal Course of Events*. Oxford University Press.
- Chomsky, N. (1959). Review of *Verbal Behavior*. *Language*, 35(1), 26-58.
- De Houwer, A. (2009). *An introduction to bilingual development* (MM textbooks). Bristol: Multilingual Matters.
- Embick, D. & Noyer, R. (2012). Distributed Morphology and the Syntax-Morphology Interface. *The Oxford Handbook of Linguistic Interfaces*. Oxford University Press.
- Faarlund, J. T. (2005). *Revolusjon i lingvistikken: Noam Chomskys språkteori*. Oslo: Samlaget.
- Foroodi-Nejad, F. & Paradis, J. (2009). Crosslinguistic Transfer in the Acquisition of Compound Words in Persian-English Bilinguals. *Bilingualism: Language and Cognition*, 12(4), 411-427.
- Fotopoulou, G. (2004). *Code Switching in the Case of 2nd Generation GreekGerman Bilinguals: An Empirical Study*. Masteroppgave. University of Stuttgart.
- Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Genesee, F. (1989). Early bilingual development: one language or two? *. *Journal of Child Language*, 16(1), 161-179.
- Genesee, F. & Nicoladis, E. (2008). Bilingual First Language Acquisition. *Blackwell Handbook of Language Development*, 324-342. Blackwell Publishing.
- González-Vilbazo, K. (2005). *Die Syntax des Code-Switching*. Avhandling, Köln, University of Cologne.
- González-Vilbazo, K. & López, L. (2011). Some properties of light verbs in code-switching. *Lingua*, 121(5), 832-850.
- Grimstad, M., Lohndal, T., Åfarli, T. & Grimstad, M. (2014). Language mixing and exoskeletal theory: A case study of word-internal mixing in American Norwegian. *Nordlyd*, 41(2), 213-237.
- Grimstad, M. B. (2017). The CS/borrowing debate: Evidence from English-origin verbs in American Norwegian. *Lingue e Linguaggio XVI*. 3-34.
- Grimstad, M. B., Riksem, B. R., Lohndal, T. & Åfarli, T. A. (2018). Lexicalist vs. exoskeletal approaches to language mixing. *The Linguistic Review*, 35(2), 187-218.

- Grosjean, F. (1998). Studying Bilinguals: Methodological and Conceptual Issues. *Bilingualism: Language and Cognition*, 1(2), 131-149.
- Grosjean, F. (2010). *Bilingual Life and Reality*. Cambridge: Harvard University Press.
- Hamsun, K. (1917). *Markens Grøde*. Kristiania: Gyldendal.
- Haugen, E. (1953). *The Norwegian language in America*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Hebblethwaite, B. (2007). Intrasentential Code-switching among Miami Haitian Creole - English Bilinguals, ProQuest Dissertations and Theses.
- Hjelde, A. (1992). Trøndsk talemål i Amerika. Trondheim: Tapir.
- Hoel, T. (2014). *6- og 7-åringers muntlige fortellinger basert på en ordløs bildebok: Fortelling, barn, bildebok*. Avhandling. Universitetet i Stavanger, Norge.
- Hulk, A. & Müller, N. (2000). Bilingual first language acquisition at the interface between syntax and pragmatics. *Bilingualism: Language and Cognition*, 3(3), 227-244.
- Hårstad, S., Lohndal, T. & Mæhlum, B. (2017). *Innganger til språkvitenskap: Teori, metode og faghistorie*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Indrehus, K. L. (2014). «Eg er berre bergensar når eg snakkar med systema mi»: Ein kvalitativ studie av samanhengen mellom identitet og talemål hos bidialektale. Masteroppgave. Det humanistiske fakultet, Institutt for språk og litteratur, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet.
- Jake, J. L., Myers-Scotton, C. & Gross, S. (2002). Making a minimalist approach to codeswitching work: Adding the Matrix Language. *Bilingualism: Language and Cognition*, 5(1), 69-91.
- Johannessen, J. B. (2015). The Corpus of American Norwegian Speech (CANS). Béata Megyesi (Red.), Proceedings of the 20th Nordic Conference of Computational Linguistics, NODALIDA 2015, Mai 11-13, 2015, Vilnius, Lithuania. NEALT Proceedings Series 23.
- Kang, S.-G. (2013). The role of language dominance in cross-linguistic syntactic influence: A Korean child's use of null subjects in attriting English. *Bilingualism: Language and Cognition*, 16(1), 219-230.
- Lohndal, T. (2013). Generative grammar and language mixing. *Theoretical Linguistics*, 39(3-4), 215-224.
- Long, M. (2013). Maturation constraints on child and adult SLA. Granena, G. & Long, M. (Red), *Sensitive periods, language aptitude, and ultimate L2 attainment*. 3-42 Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- López, L., Alexiadou, A. & Veenstra, T. (2017). Code-Switching by Phase. *Languages*, 2(3), artikkel 9.
- MacSwan, J. (1999). *A Minimalist Approach to Intrasentential Code Switching*. New York: Garland.
- Meisel, J. (1989). Early differentiation of languages in bilingual children. *Bilingualism across the Lifespan: Aspects of Acquisition, Maturity and Loss*, 13-40. Cambridge University Press.
- Montrul, S., Aalberse, S. & Hulk, A. (2018). Heritage language development: Connecting the dots. *International Journal of Bilingualism*, 22(5), 530-546.
- Myers-Scotton, C. & Jake, J. L. (2014). Nonfinite verbs and negotiating bilingualism in codeswitching: Implications for a language production model. *Bilingualism: Language and Cognition*. 17(3), 511-525.

- Müller, N. & Hulk, A. (2001). Crosslinguistic influence in bilingual language acquisition: Italian and French as recipient languages. *Bilingualism: Language and Cognition*, 4(1), 1-21.
- Platzack, C. (2001). The Vulnerable C-domain. *Brain and Language*, 77(3), 364-377.
- Platzack, C. (2011). *Den fantastiska grammatiken: en minimalistisk beskrivning av svenskan*. Stockholm: Norstedt.
- Polinsky, M. & Scontras, G. (2020). Understanding heritage languages. *Bilingualism: Language and Cognition*, 23(1), 4-20.
- Riksem, B. (2017). Language Mixing and Diachronic Change: American Norwegian Noun Phrases Then and Now. *Languages*, 2(2), artikkel 3.
- Riksem, B., Grimstad, M., Lohndal, T. & Åfarli, T. (2019). Language mixing within verbs and nouns in American Norwegian. *The Journal of Comparative Germanic Linguistics*, 22(2), 189-209.
- Rispoli, M., Hadley, P. & Holt, J. (2012). Sequence and System in the Acquisition of Tense and Agreement. *Journal of Speech, Language and Hearing Research (Online)*, 55(4), 1007-1021.
- Rothman, J. (2009). Understanding the nature and outcomes of early bilingualism: Romance languages as heritage languages. *International Journal of Bilingualism*, 13(2), 155-163.
- Serratrice, L., Sorace, A. & Paoli, S. (2004). Crosslinguistic influence at the syntaxpragmatics interface: Subjects and objects in EnglishItalian bilingual and monolingual acquisition. *Bilingualism: Language and Cognition*, 7(3), 183-205.
- Skinner, B. (1957). *Verbal behavior*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall.
- Sorace, A. (2011). Pinning down the concept of "interface" in bilingualism. *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 1, 1-33.
- Volterra, V. & Taeschner, T. (1978). The acquisition and development of language by bilingual children. *Journal of Child Language*, 5, 311-326.
- Walla, D. (2017). *Code mixing in early bilingual acquisition: A case study of bilingual acquisition of Norwegian and English*. Masteroppgave, UiT - Norges Arktiske Universitet
- Westergaard, M. (2009). *The Acquisition of Word Order: Micro-Cues, Information Structure, and Economy*. Amsterdam, Nederland: Benjamins.
- Åfarli, T. A. (2015). A syntactic model for the analysis of language mixing phenomena: American Norwegian and beyond. *Empirical Approaches to Linguistic Theory*, 8, 12-33. Brill Academic.
- Åfarli, T. A. & Eide, K. M. (2003). *Norsk generativ syntaks*. Oslo: Novus.

